
*АНАЛИЗА И ПРОЦЕНА
ЕКОНОМСКИХ И ДРУГИХ ЕФЕКТА
РЕАЛИЗАЦИЈЕ ПРОГРАМА ЗА
ДОДЕЛУ СРЕДСТАВА ЗА
СУБВЕНЦИЈЕ ПРИВРЕДНИМ
СУБЈЕКТИМА У ПРЕШЕВУ,
БУЈАНОВЦУ И МЕДВЕЂИ ЗА
ПЕРИОД 2017-2021 ГОДИНЕ СА
ПРЕДЛОГОМ МЕРА ЗА
УНАПРЕЂЕЊЕ ОСТВАРЕНИХ
РЕЗУЛТАТА*

Table of Contents

1. УВОД	3
2. АНАЛИЗА РАЗВОЈА ОПШТИНА ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА	5
2.1 ПРЕШЕВО	5
2.2. БУЈАНОВАЦ	11
2.3 МЕДВЕЂА	17
3. АНАЛИЗА СУБВЕНЦИЈА КООРДИНАЦИОНОГ ТЕЛА ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ОПШТИНЕ ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА	24
4. АНАЛИЗА ЗАПОСЛЕНОСТИ У ОПШТИНАМА ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА	29
5. ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА	33
5.1 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2016.ГОДИНИ	34
5.2 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2018.ГОДИНИ	36
5.3 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2019.ГОДИНИ	38
5.4 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2020.ГОДИНИ	40
6. АНАЛИЗА ПОСЛОВАЊА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИМА СУ ДОДЕЉЕНА СРЕДСТВА У ПЕРИОДУ 2016-2020	42
7. ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА	44

1. УВОД

Служба Координационог тела је, у сарадњи са општинама Прешево, Бујановац и Мевеђа и Привредном комором Србије, сачинила програм за доделу бесповратних средстава привредницима у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђу.

Програм за доделу бесповратних средстава се реализује кроз две мере:

1. Мера 1 - Од укупног фонда опредељених средстава, 20% намењен је за суфинансирање пројеката за развој пољопривреде за задруге, мала и средња привредна друштва и предузетнике који су регистровани за обављање примарне пољопривредне производње и то:
 - [a] набавку живих животиња за потребе повећања основног стада; *(ово је било актуелно до 2020.године)*
 - [b] набавку опреме за потребе унапређења квалитета и капацитета фарми за производњу млека и фарми за производњу меса и која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;
 - [c] набавку вишегодишњих засада за проширење површина под биљном производњом и
 - [d] набавку опреме и пољомеханизације за повећање производње и унапређење квалитета воћа, поврћа и друге биљне производње, са високим степеном енергетске ефикасности, када је то економски оправдано
2. Мера 2 – Од укупног фонда опредељених средстава 80% средстава је намењено је за суфинансирање пројеката малих и средњих привредних друштава и предузетника који имају тенденцију раста и новог запошљавања и то:
 - [a] набавку опреме за потребе повећања капацитета постојеће производње, повећања продуктивности и квалитета или обезбеђење више фазе прераде производа која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;
 - [b] набавку опреме за потребе производње новог производа, повећања могућности извоза, односно супституције увоза или проширења тржишта продаје или побољшања тржишне позиционираниости која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;
 - [c] набавку опреме за израду нове амбалаже производа или новог паковања производа која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа; *(ово је било актуелно до 2020.године)*
 - [d] набавку опреме за реализацију услуга регистрованих у секторима од А до Ф која доприноси смањењу потрошње енергије по јединици производа;

Специфични циљеви који би требало да се остваре реализацијом мера су:

1. подршка унапређењу производње и конкурентности малих и средњих привредних друштава, предузетника и пољопривредних задруга у циљу економског раста и повећања запошљавања;
2. подршка развоју малих и средњих привредних друштва, предузетника и пољопривредних задруга у циљу одрживог коришћења природних и створених потенцијала за развој пољопривреде и производњу хране;
3. оснаживање малих и средњих привредних друштва, предузетника и пољопривредних задруга за ефикасније повезивање на локалном, регионалном, националном и међународном тржишту;

4. повећање раста малих и средњих привредних друštava, унапређење конкурентности на домаћем и страним тржиштима и унапређење производње намењене извозу или супституцији увоза.

Средства се додељују правним лицима, предузетницима и задругама који послују у следећим секторима:

- Пољопривреда
- Рударство
- Прерађивачка индустрија
- Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром и климатизација
- Снабдевање водом, управљање отпадним водама, контролисање процеса уклањања отпада и сличне активности
- Грађевинарство
- И изузетно у условима трговине на велико и мало када привредни субјект има и производњу

Реализација успешности програма се прати преко следећих индикатора:

1. **Смањење укупне незапослености у општинама** (извор верификације: Републички завод за статистику – Анкета о радној снази) – биће вреднован у односу на постојеће стање;
2. **Раст укупне запослености по општинама** (извор верификације: Републички завод за статистику – Анкета о радној снази и стање запослености по секторима) - биће вреднован у односу на постојеће стање;
3. **Отварање најмање 50 (2016), 50 (2018) 30 (2019), 30 (2020) нових радних места код свих корисника субвенционисаних средстава** (извор верификације: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање)
4. **Раст остварених инвестиција у основна средства по општинама** (извор верификације: Републички завод за статистику) - биће вреднован у односу на постојеће стање;
5. **Раст остварене вредности извоза робе по општинама** (извор верификације: Управа царина Републике Србије) - биће вреднован у односу на постојеће стање;
6. **Раст учешћа укупно оствареног извоза робе све три општине у укупном извозу робе Републике Србије** (извор верификације: Управа царина Републике Србије) - биће вреднован у односу на постојеће стање;
7. **Повећање броја производа у извозу** (извор верификације: Управа царина Републике Србије) - биће вреднован у односу на постојеће стање

Индикатори од 5-7 се од 2020.године не узимају за праћење.

Анализа има за циљ да укаже на ефекте који су постигнути доделом субвенција, а све то на основу уложеног и учињеног, односно добијеног, кроз практично сагледавање привредних субјеката који су добили средства и колико су унапредили своје пословање.

Успешност пословања ће се сагледавати кроз пораст прихода али и друге економске показатеље као што су економичност, рентабилност и ликвидност привредних субјеката. Ефекти ће се сагледавати поређењем у односу на годину када су додељена средства од стране Координационог тела Владе Републике Србије.

Такође урадиће се анализа снага и слабости, шанси и претњи привредних субјеката као и анализа ризика и прилика по пословање у наведеним општинама.

2. АНАЛИЗА РАЗВОЈА ОПШТИНА ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА

2.1 ПРЕШЕВО

На крајњем југу Србије, у долини реке Моравице простире се неразвијена, густо насељена општина Прешево, захватајући простор Прешевске котлине и њеног планинског обода. На простору од 264 км² у 35 насеља живи 34.904 становника. То је једина општина која је суочена са високом стопом природног прираштаја, јер се од 1961 године број становника повећао за 30,5%. Налази се између западних падина Скопске Црне Горе и источних обронака планине Рујан и општина Бујановац и Гњилане, док се на југу граничи са Републиком Македонијом, односно отворена је према Кумановској котлини. Преко њене територије пролазе најважнији инфраструктурни коридори: железничка пруга и путни правац Београд-Ниш-Скопље.

Општина Прешево припада кругу 24 најнеразвијенијих општина у Републици и има статус првог ранга приоритета у развојној политици Републике.

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none">- Геостратешки положај- Постојање хидро електрана и енергетских акумулација (језера)- Привредни капацитети- Низак индекс старења- Плодно земљиште- Транзитни туризам- Амбијенталне карактеристике за развој туризма	<ul style="list-style-type: none">- Низак степен запослености укупног и радно-способног становништва- Висока стопа незапослености посебно женског дела популације- Недовољно изграђена привредна и социјална инфраструктура- Слаба економска снага становника- Незадовољавајуће стање путне мреже- Неадекватно корпоративно управљање- Низак предузетнички капацитет
ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
<ul style="list-style-type: none">- Развој пољопривреде на адекватним земљиштима- Завршетак процеса приватизације- Велики број пројеката у области развоја локалних институција и инфраструктуре- Реконструкција и модернизација путне мреже- Пословни инкубатори- Стварање инфраструктуре за обуку предузетника и пољопривредника- Повећање ефикасности рада локалне самоуправе	<ul style="list-style-type: none">- Политичка нестабилност- Занемаривање концепта одрживог развоја- Еколошка угроженост – наставак деградације земље, воде, ваздуха- Недовољна инвестициона активност- Наставак загађивања вода, ваздуха и земљишта- Угрожавање здравља становника- Недостатак стручних кадрова за потребне пројекте

Слика 1 Регистровани запослени¹ и регистровани незапослени² у периоду 2016-2020 у општини Прешево

Према подацима Републичког завода за статистику – Статистике запослености и зарада у 2020. години на територији општине Прешево било је укупно 3983 запослених лица, док се према подацима Националне службе за запошљавање у 2020. години било 3291 незапослено лице.

У односу на 2016. годину уочава се пораст броја запослених за 11,28 %, односно у посматраном повећан је број запослених за 404 нова лица. Такође у односу на 2016.годину уочава се смањење броја незапослености за 28,4%.

Слика 2 Кретање просечних зарада у општини Прешево у периоду 2016-2020.година
(Извор: Републички завод за статистику – Статистика запослености и зарада)

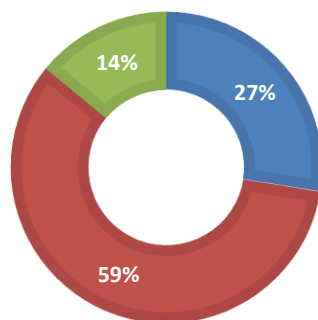
Према подацима републичког завода за статистику – Статистике запослености и зарада, просечна зарада у 2020.ој години износила је 44091 РСД, што представља повећање од 21,12% у односу на 2016.годину

¹ Републички завод за статистику – Статистике запослености и зарада на територији општине Прешево

² Национална служба за запошљавање

УЧЕШЋЕ НЕЗАПОСЛЕНИХ ПРЕМА СТАРОСНИМ ГРУПАМА И ПОЛУ У УКУПНОМ БРОЈУ НЕЗАПОСЛЕНИХ, 2020. (%)

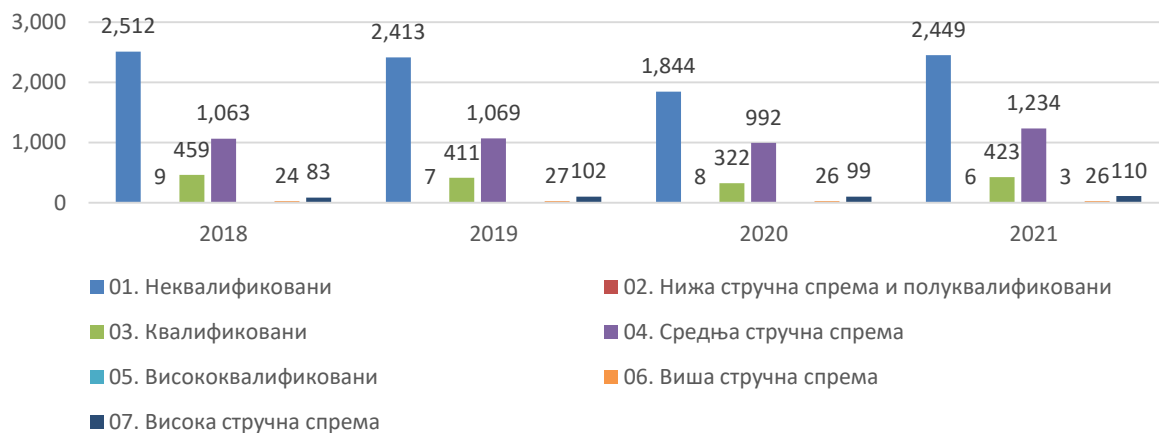
■ 15–29 год. ■ 30–54 год. ■ 55+ год.

Слика 3 Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених (Извор: Национална служба за запошљавање)

Ако сагледавамо учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, може се видети да је највећи проценат незапослених (59%) старосне доби од 30-54 године, а најмање незапослених у старосној доби 55+ година (14%)

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНОГ СТАНОВНИШТВА ПРЕШЕВО

Слика 4 Квалификациона структура незапосленог становништва (Извор: Агенција за привредне регистре, мале подстицаја – Основни подаци)

Према подацима Агенција за привредне регистре, највећи број у структури незапосленог становништва чине неквалификовани радници а затим особе са средњом стручном спремом.

Слика 5 Активна привредна друштва у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – структура привреде)

Сагледавајући кретање уочава се повећање броја привредних друштава у односу на 2016 годину

Слика 6 Финансијске преформансе привредних друштава у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Прешево – Финансијске перформансе привредних друштава)

Према финансијским перформансама, у периоду 2018-2020 година, већи је број привредних друштава која су пословала са нето добитком у односу на она која су пословала са нето губитком што се може видети из слике 6. Међутим, од укупног броја привредних друштава која су пословала са губитком, изузетно је велики проценат оних привредних друштава која су имала губитак изнад висине свог капитала.

Слика 7 Активни предузетници у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – структура привреде)

У односу на 2016.годину уочава се пораст броја активних предузетника за 127 нових предузетничких радњи.

Закључно са 2020. годином у општини Прешево је пословало 249 привредних друштава и 849 предузетника.

Слика 8 Финансијске преформансе предузетника у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – прешево – Финансијске перформансе предузетника)

Сагледавајући финансијске перформансе предузетника, ситуација је критичнија него код привредних друштава, имајући у виду да је у последње две године скоро исти број предузетника који су пословали са добитком и предузетника који су пословали са губитком. Такође и овде је забрињавајућа чињеница да скоро 50% предузетника који су пословали са губитком, су имали губитак изнад висине свог капитала.

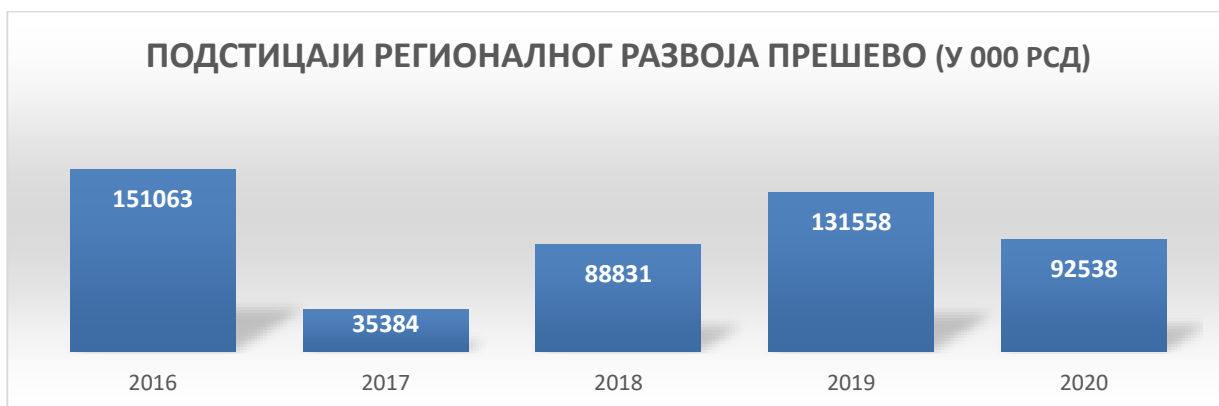
Слика 9 Новооснована и брисана / угашена привредна друштва у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Прешево- Структура привреде)

У периоду 2016-2018.године као и у 2020. години уочава се релативно већи број новооснованих у односу на број угашених односно брисаних привредних друштава, док се у 2019.години и 2020.ој години уочава знатно већи број угашених него новооснованих привредних друштава

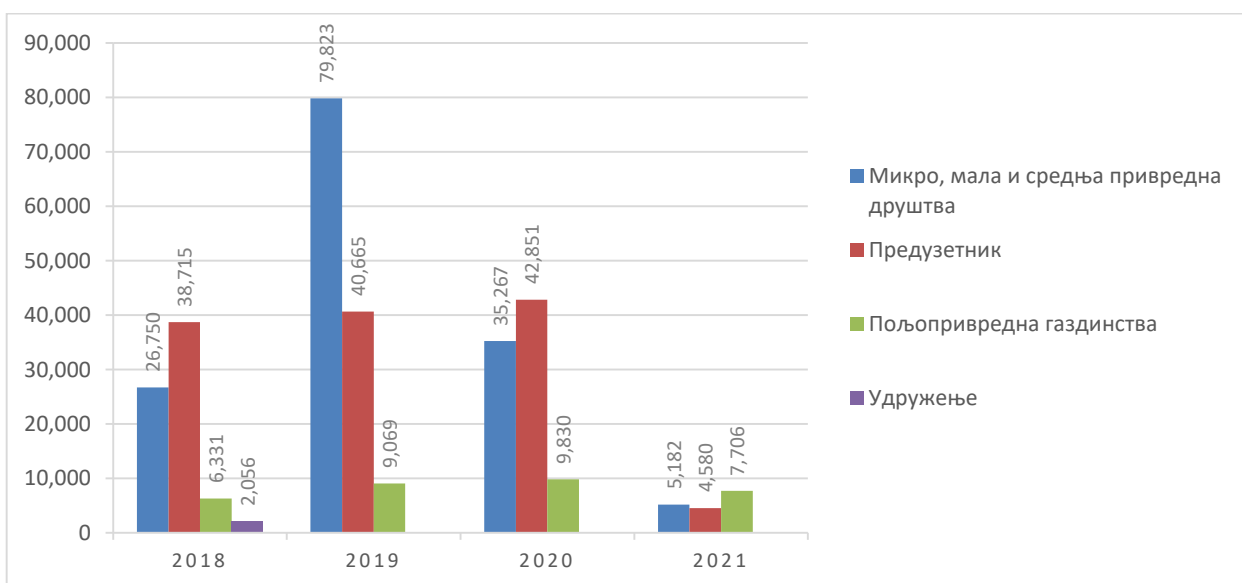
Слика 10 Новоосновани и брисани / угашени предузетници у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Прешево- Структура привреде)

Када је у питању однос новооснованих и брисаних односно угашених предузетника у општини Прешево у периоду 2016-2020.године, овде је ситуација знатно другачија него када су у питању привредна друштва, односно види се да је значајно већи број новооснованих него брисаних из регистра привредних субјеката.

Слика 11 Подстицаји регионалног развоја у општини Прешево у периоду 2016-2020.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Прешево – мапе подстицаја – Укупни подстицаји регионалног развоја)

Највећи износи подстицаја регионалног развоја у општини Прешево додељени су 2016.године (151.063.000,00 рсд), а најмање подстицаја је додељено 2017.године (35.384.000,00).

Слика 12 Подстицаји регионалног развоја у општини Прешево према врсти кориснима у периоду 2016-2020.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Прешево – мапе подстицаја – Подстицаји регионалног развоја према врсти корисника)

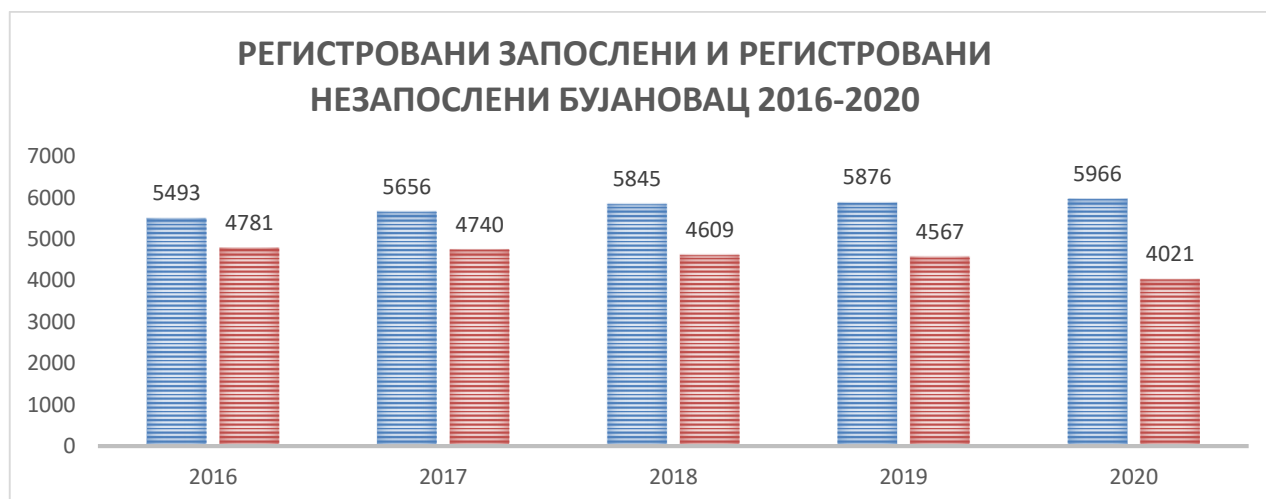
На слици 12 су из анализе изузетни други корисници мера регионалног развоја као што су јавне институције, локалне самоуправе и слично, а сагледавани су само микро, мала и средња предузећа, предузетници, пољопривредна газдинства и удружења. Највећи износи подстицаја у периоду 2018-2021 су усмерени на микро мала и средња привредна друштва и предузетнике.

2.2. БУЈАНОВАЦ

Подручје општине Бујановац највећим делом припада брдско-планинској области, и простира се на површини од 461 км², где је смештено 59 насеља. Према подацима Републичког завода за статистику у 2020. години општина Бујановац је имала 37615 становника, са просечном густином насељености од 82 становника по квадратном километру. Повољна геоморфолошка конфигурација терена утиче на задовољавајућу инфраструктурну повезаност општине са осталим подручјима Републике.

SWOT АНАЛИЗА ОПШТИНЕ БУЈАНОВАЦ

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Међународни коридор - 3 гранична прелаза - Обновљиви извори енергије (термоминерални) - Привредни капацитети - Висок проценат запослених у индустрији - 20% становника на раду у иностранству - Развијен бањски туризам 	<ul style="list-style-type: none"> - Низак степен запослености укупног и радно-способног становништва - Висока стопа незапослености, посебно женског дела популације - Недовољно изграђена привредна и социјална инфраструктура - Слаба економска снага становника - Неадекватно корпоративно управљање - Низак предузетнички капацитет
ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Земљиште погодно за развој пољопривреде - Амбијенталне карактеристике за развој туризма - Велики број пројеката у области развоја локалних институција и инфраструктуре - Пословни инкубатори - Стварање инфраструктуре за обуку предузетника и пољопривредника - Ефикасност рада локалне самоуправе 	<ul style="list-style-type: none"> - Политичка нестабилност - Занемаривање концепта одрживог развоја - Недовољна инвестициона активност - Неадекватно решавање проблема локалне инфраструктуре - Недостатак стручних кадрова за реализацију стратегије

Слика 13 Регистровани запослени и регистровани незапослени у општини Бујановац у периоду 2016-2020
(Извор: Републички завод за статистику – Статистика запослености и зарада и национална служба за запошљавање)

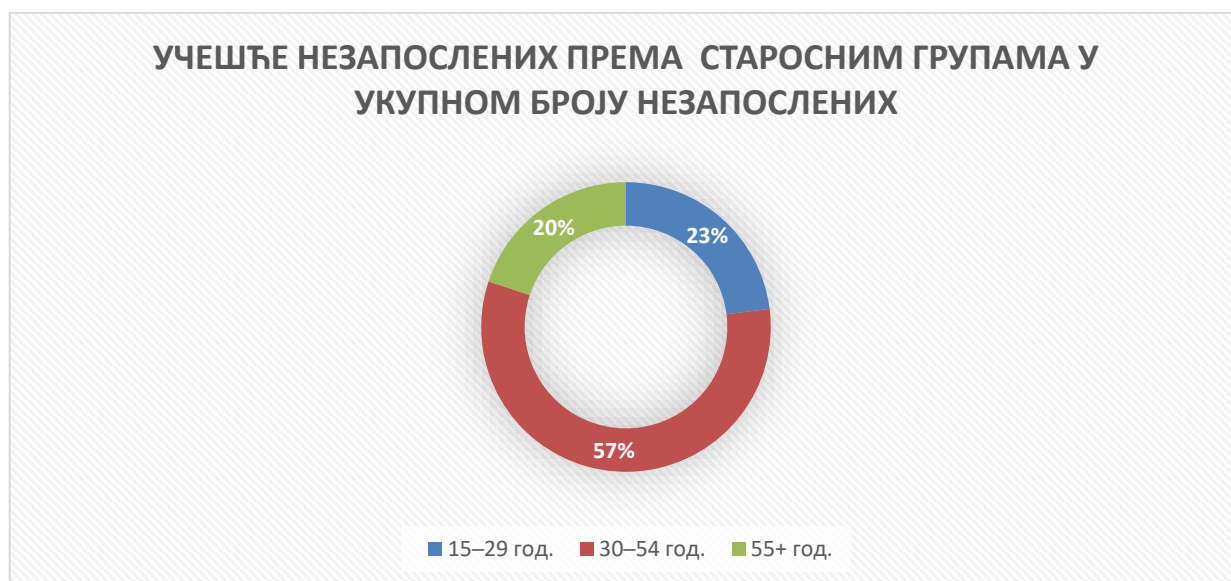
Према подацима Републичког завода за статистику – Статистике запослености и зарада у 2020. години на територији општине Бујановац било је укупно 5966 запослених лица, док се према подацима Националне службе за запошљавање у 2020. години било 4021 незапослено лице. У односу на 2016. годину уочава се пораст броја запослених за 8.61%, односно у посматраном повећан је број

запослених за 473 нова лица. Такође у односу на 2016.годину уочава смањење броја незапослених за 15,89%.

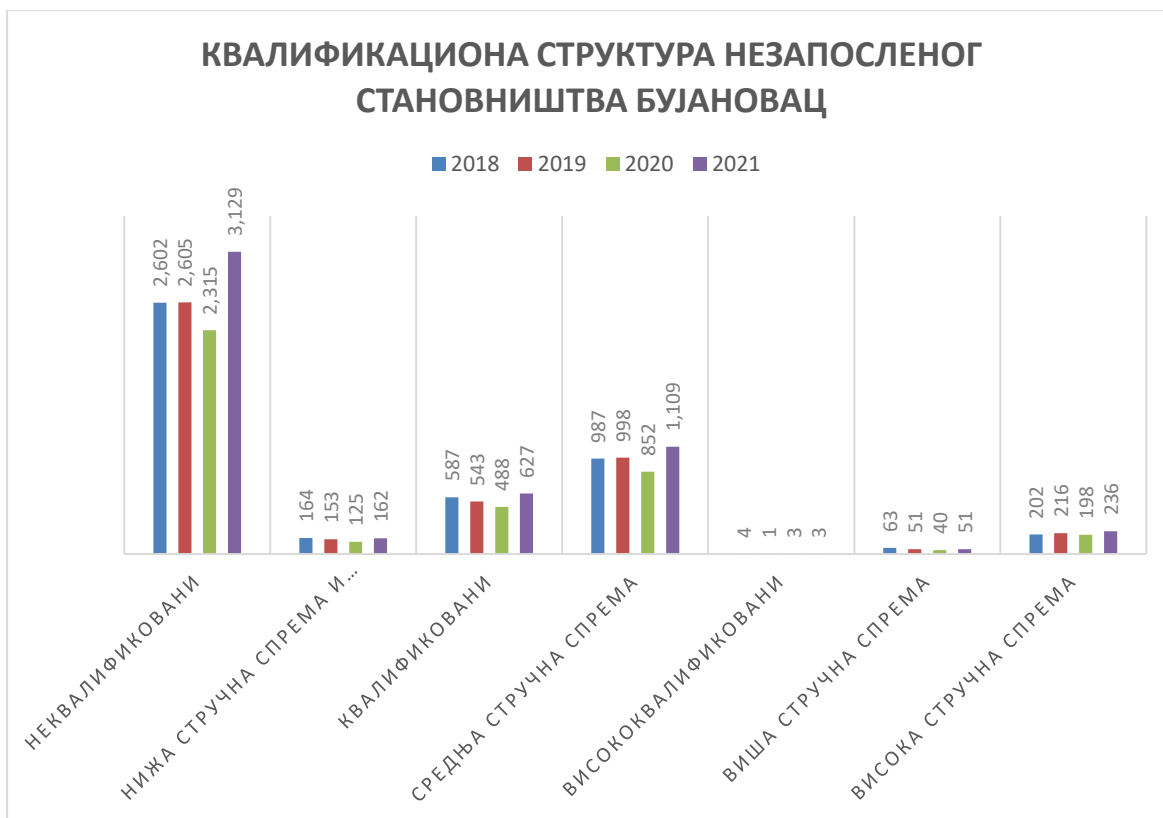
Слика 14 Кретање просечних зарада без пореза и доприноса у општини Бујановац
(Извор: Републички завод за статистику - Статистике запослености и зарада)

Према подацима републичког завода за статистику – Статистике запослености и зарада просечна зарада у 2020ој години износила је 44024 рсд што представља повећање од 22,87% у односу на 2016.годину.

Слика 15 Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених
(Извор: Републички завод за статистику – Статистика запослености и зарада)

Ако сагледавамо учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, може се видети да је највећи проценат незапослених (57%) старосне доби од 30-54 године, а најмање незапослених старосне доби 55+ (20%)

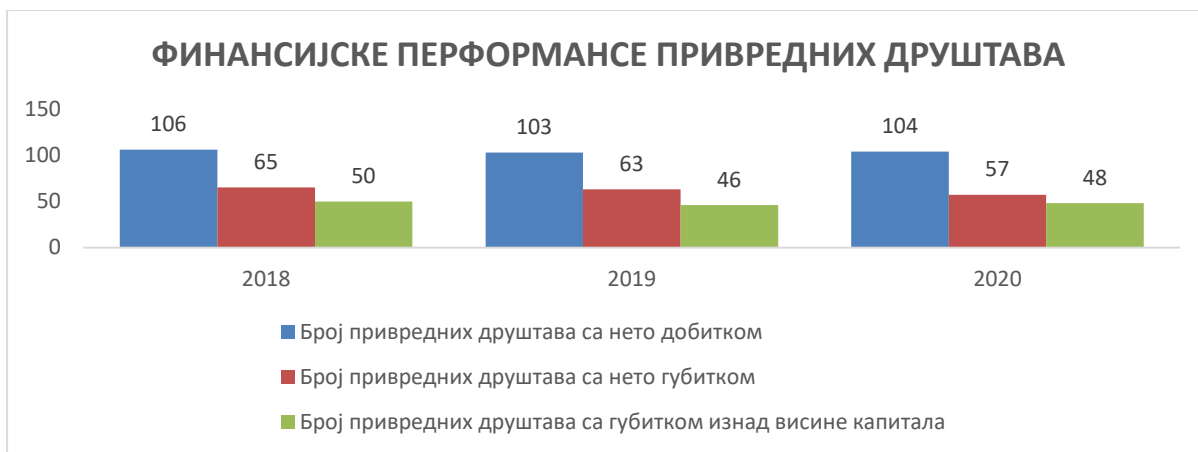
Слика 16 Квалификациона структура незапосленог становништва у општини Бујановац 2018-2021
(извор: Агенција за привредне регистре-Бујановац- мапе подстицаја Бујановац)

Међу незапосленима у општини Бујановац, највећи проценат чине неквалификовани радници и радници са средњом стручном спремом.

Слика 17 Активна привредна друштва у општини Бујановац
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Бујановац – структура привреде)

У односу на 2016. годину уочава се пораст броја привредних друштва, иако је тренд варирао у посматраном периоду, као што је на пример случај у 2018. години када је регистровано 303 привредна друштва на територији

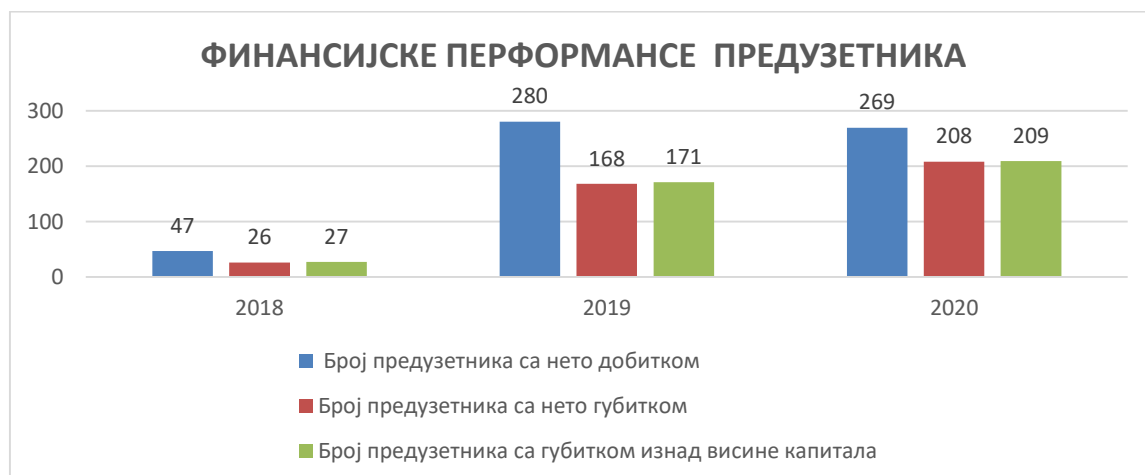
Слика 18 Финансијске преформансе привредних друштава у општини Бујановац
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Бујановац – Финансијске перформансе привредних друштава)

Посматрајући финансијске перформансе привредних друштава у општини Бујановац у периоду 2018-2020 година, види се да је од укупног броја привредних друштава највећи број њих пословао са добитком, међутим није занемарљива чињеница да је изузетно висок број оних који су пословали са нето губитком као и они који су имали губитак изнад висине капитала.

Слика 19 Активни предузетници у општини Прешево
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – структура привреде)

Према подацима Агенције за привредне регистре, у општини Бујановац се у периоду 2016 -2020 година уочава стални пораст активних предузетничких радњи и то чак за 194 нове предузетничке радње у односу на 2016.годину.

Слика 20 Финансијске преформансе предузетника у општини Бујановац
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Бујановац – Финансијске перформансе предузетника)

Према подацима Агенције за привредне регистре, а сагледавајући финансијске перформансе предузетника, ситуација је слична као код привредних друштава, односно већи је број оних који су остварили нето добитак крајем године од оних који су остварили губитак али је даље висок број предузетника са губитком у односу на добитне предузетнике.

Слика 21 Новооснована и брисана / угашена привредна друштва у општини Бујановац
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Бујановац- Структура привреде)

Закључно са 2020. годином у општини Бујановац је пословало 257 привредних друштава и 1108 предузетника. У периоду 2016-2018.године као и у 2020. години уочава се релативно исти број новооснованих и угашених односно брисаних привредних друштава, док се у 2019.години уочава више од три пута већи број угашених него новооснованих привредних друштава.

Слика 22 Новоосновани и брисани / угашени предузетници у општини Бујановац
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Бујановац- Структура привреде)

Када се сагледава статистика новооснованих и брисаних односно угашених предузетника уочава се да у посматраном периоду постоји тренд већег броја новооснованих у односу на број брисаних / угашених предузетника.

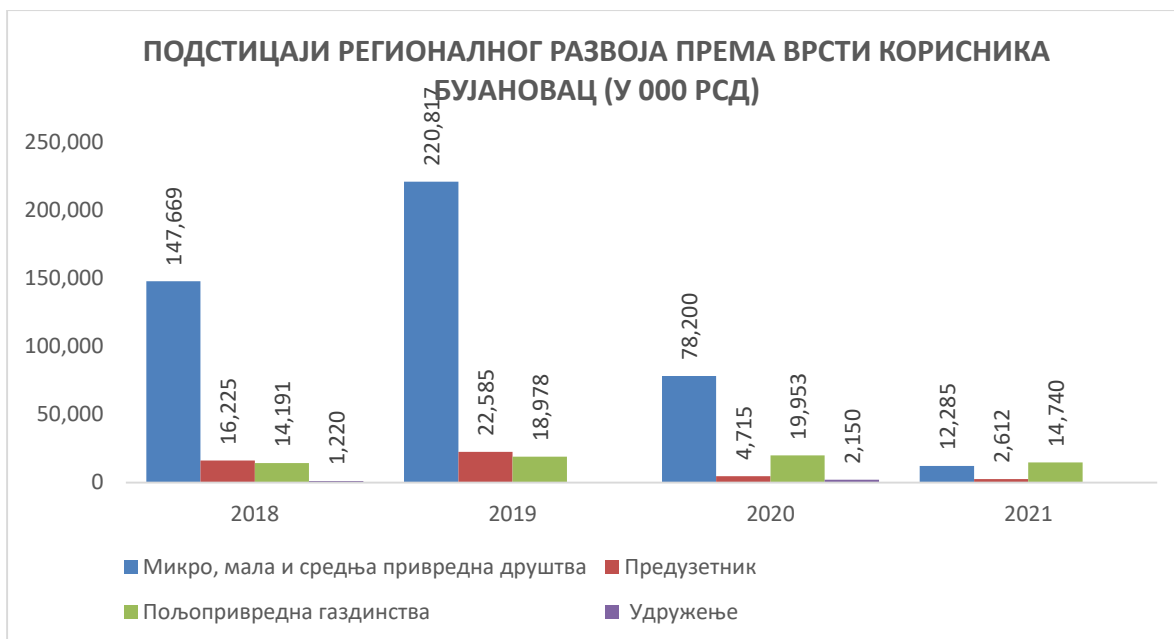
Слика 23 Подстицаји регионалног развоја у општини Бујановац у периоду 2016-2020.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Бујановац – мапе подстицаја – Укупни подстицаји регионалног развоја)

Највећи износи подстицаја регионалног развоја у општини Бујановац су додељени 2016.године а најмањи 2020.године

Слика 24 Подстицаји регионалног развоја у општини Бујановац према наменама у периоду 2016-2020.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Бујановац – мапе подстицаја –Подстицаји регионалног развоја према намени)

Највећи подстицаји регионалног развоја у општини Бујановац у периоду 2018-2021 година су опредељени за подстицање извоза, а најмање на подстицање запошљавања. Највећа издвојена средства су била 2019.године.

Слика 25 Подстицаји регионалног развоја у општини Бујановац према врсти корисника у периоду 2016-2020. година (Извор: Агенција за регионални развој, Бујановац – мапе подстицаја –Подстицаји регионалног развоја према врсти корисника)

Сагледавајући врсту корисника којима су одобрени подстицаји регионалних развоја највећи износи су усмерени управо на микро, мала и средња привредна друштва и предузетнике

2.3 МЕДВЕЂА

У склопу планинско-котлинске области Јужне Србије, у горњем току реке Јабланице простире се брдско-планинска, инфраструктурно периферна, ретко-насељена, емиграциона општина Медвеђа. На простору од 524 км² у 44 насеља живи 6309 становника, са просечном густином насељености од 12 становника на км². Налази се између општина Куршумлије, Бојника, Лебана, Подујева, Косовске Каменице и градског подручја Приштине.

Географски положај Медвеђе карактерише велики степен изолованости у односу на главне инфраструктурне коридоре. Једина значајнија саобраћајна комуникација представља путни правац Лесковац-Приштина који повезује Јужну Србију, преко Приштине, са Јадраном.

ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Близина магистралном путу М9 - Богатство лековитим термоминералним водама - Природна богатства и индустријске сировине - Еколошки чиста средина - Задовољавајући број пошта - Постојање институција за путеве - Искуство у привреди и пољопривреди - Развијен бањски и сеоски туризам - Добра сарадња са донаторским организацијама 	<ul style="list-style-type: none"> - Неповољан географски положај (изолованост општине) - Висока стопа незапослености посебно женског дела популације - Неискоришћеност природних потенцијала - Путна мрежа не омогућава добру повезаност са окружењем - Ниска привредна активност - Висок степен сиве економије - Слаба економска снага становника - Недостатак стручних кадрова у свим областима - Неадекватно корпоративно управљање - Низак предузетнички капацитет
ШАНСЕ	ОПАСНОСТИ
<ul style="list-style-type: none"> - Земљиште погодно за развој пољопривреде - Амбијенталне карактеристике за развој туризма 	<ul style="list-style-type: none"> - Наставак демографско пражњења, - Еколошка угроженост - Недостатак финансијских средстава за

<ul style="list-style-type: none"> - Модернизација путне мреже, - Изградња електроенергетских капацитета - Велики број пројеката у области развоја локалних институција и инфраструктуре - Пословни инкубатори - Стварање инфраструктуре за обуку предузетника и пољопривредника - Ефикасност рада локалне самоуправе 	<ul style="list-style-type: none"> модернизацију и одржавање инфраструктуре - Недостатак планске и пројектне документације - Недовољна инвестициона активност - Неадекватно решавање проблема локалне инфраструктуре - Занемаривање концепта одрживог развоја
---	--

Слика 26 Регистровани запослени и регистровани незапослени у општини Медвеђа у периоду 2016-2020 (Извор: Републички завод за статистику – Статистика запослености и зарада и национална служба за запошљавање)

Према подацима Републичког завода за статистику – Статистике запослености и зарада у 2020. години на територији општине Медвеђа било је укупно 1775 запослених лица, док се према подацима Националне службе за запошљавање у 2020. години било 993 незапослена лице.

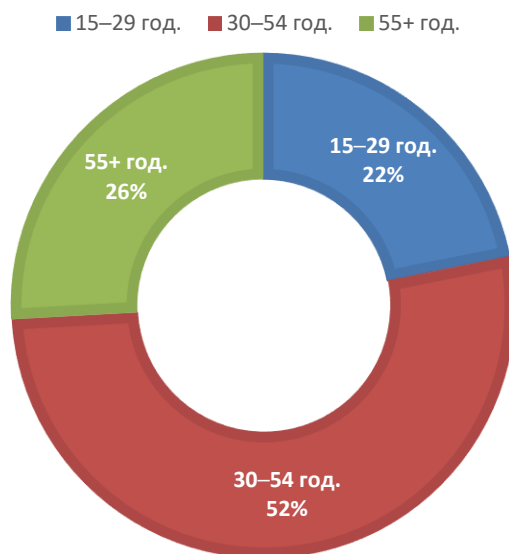
У односу на 2016. годину уочава се пораст броја запослених за 9.9%, односно у посматраном повећан је број запослених за 160 нових лица. Такође у односу на 2016. годину уочава смањење броја незапослености за 35,76%.

Слика 27 Кретање просечних зарада без пореза и доприноса у општини Медвеђа (Извор Републички завод за статистику - Статистике запослености и зарада)

Према подацима републичког завода за статистику – Статистике запослености и зарада просечна зарада у 2020ој години у општини Медвеђа износила је 52345 РСД што представља повећање од 19,33% у односу на 2016. годину

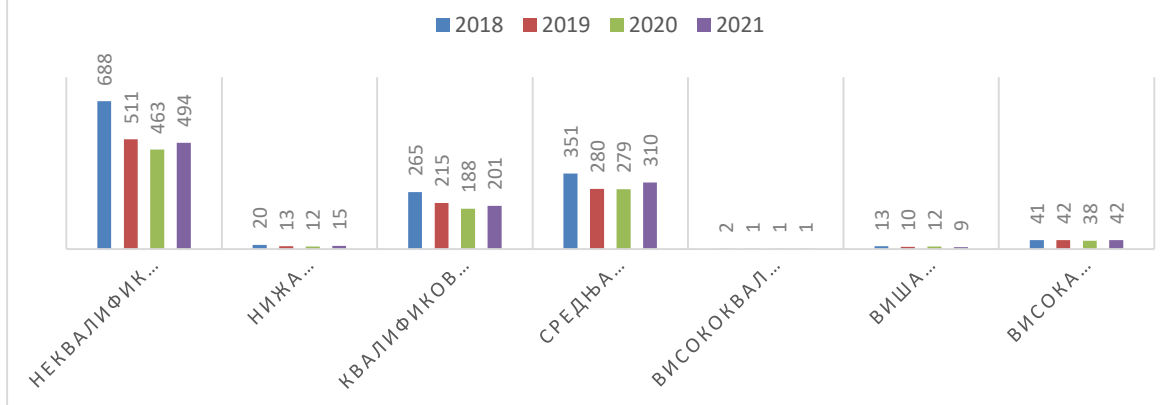
УЧЕШЋЕ НЕЗАПОСЛЕНИХ ПРЕМА СТАРОСНИМ ГРУПАМА У УКУПНОМ БРОЈУ НЕЗАПОСЛЕНИХ, 2020. (%)

Слика 28 Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених
(Извор: Републички завод за статистику – Статистика запослености и зарада)

Ако сагледавамо учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, може се видети да је највећи проценат незапослених (52%) старосне доби од 30-54 године, а најмање незапослених у старосној доби 15-29 година (22%)

КВАЛИФИКАЦИОНА СТРУКТУРА НЕЗАПОСЛЕНОГ СТАНОВНИШТВА МЕДВЕЂА

Слика 29 Квалификациона структура незапосленог становништва у општини Медвеђа 2018-2021
(извор: Агенција за привредне регистре-Медвеђа- мапе подстицаја)

Према подацима која располаже Агенција за привредне регистре, највећи проценат незапосленог становништва чине неквалификовани радници, затим становништво са средњом стручном спремом и квалификовани радници. Најмање незапослених је висококвалификовано становништво и становништво са вишом стручном спремом.

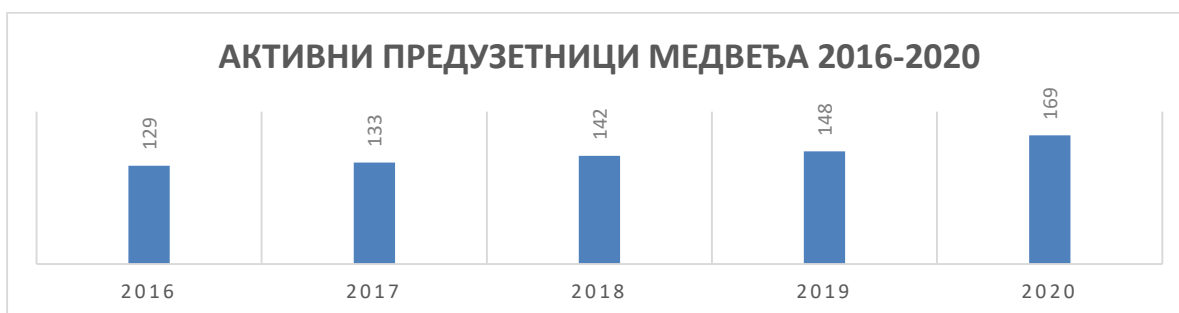
Слика 30 Активна привредна друштва у општини Медвеђа
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Медвеђа – структура привреде)

Као и код општине Бујановац, број активних привредних друштава је повећан у односу на 2016.годину, иако смањен у односу на 2018.годину када се бележи највећи број активних привредних друштава у посматраном периоду.

Слика 31 Финансијске преформансе привредних друштава у општини Медвеђа
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Медвеђа – Финансијске перформансе привредних друштава)

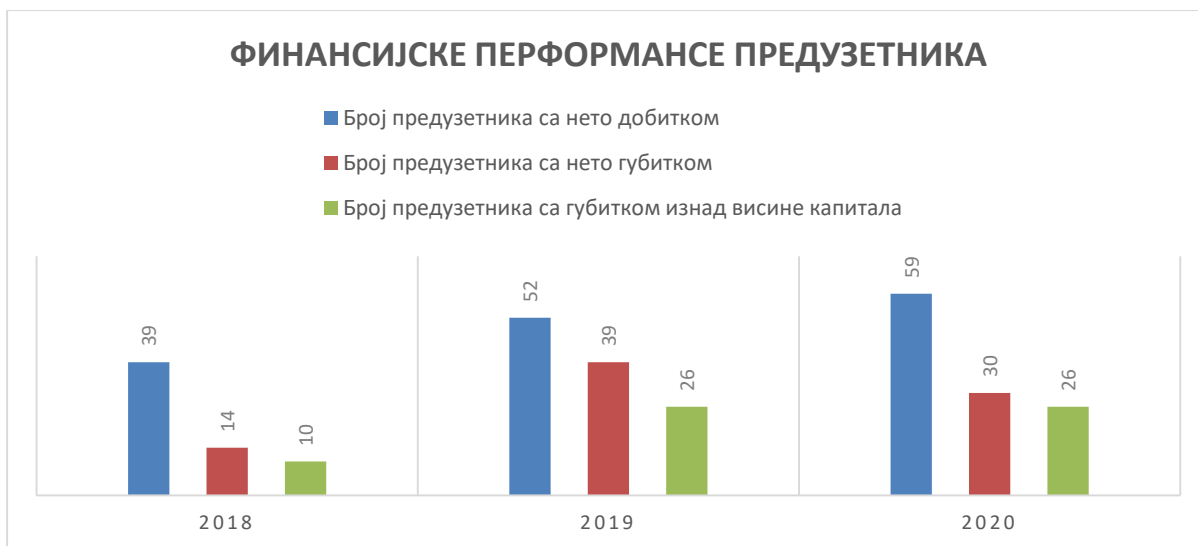
За разлику од општина Прешево и Бујановац, у општини Медвеђа једино у 2018.години је број привредних друштава са нето добитком већи од броја друштава која су имала губитак, док се у 2019 и 2020.години број ових друштава мањи. Са друге стране, за разлику од општина Прешево и Бујановац, у општини Медвеђа је број привредних друштава која су пословала са губитком изнад висине капитала процентуално много мањи, него код остале две општине.

Слика 32 Активни предузетници у општини Медвеђа
(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја - Медвеђа– структура привреде)

Ситуација са бројем активних предузетника на територији општине Медвеђа је слична као код општине Бујановац, односно уочава се стални тренд раста броја активних предузетника у посматраном периоду.

Закључно са 2020. годином у општини Медвеђа је пословало 34 привредних друштава и 169 предузетника.

Слика 33 Финансијске преформансе предузетника у општини Медвеђа

(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Медвеђа – Финансијске перформансе предузетника)

Узимајући у обрзир укупан број активних предузетника у посматраном периоду, однос предузетника који су пословали са добитком и оних који су пословали са губитком је знатно мањи него код општина Прешево и Бујаноац, али са друге стране број оних који су пословали са губитком изнад висине свог капитала је и у општини Медвеђа висок.

Слика 34 Новооснована и брисана / угашена привредна друштва у општини Медвеђа

(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Медвеђа - Структура привреде)

У 2018 и 2019. години се може видети да је број брисаних / угашених привредних друштава знатно већи од броја новооснованих, док је код осталих посматраних година овај однос 1:2.

Слика 35 Новоосновани и брисани / угашени предузетници у општини Медвеђа

(Извор: Агенција за привредне регистре, мапе подстицаја – Медвеђа- Структура привреде)

Када је у питању однос новооснованих и брисаних односно угашених предузетника у општини Медвеђа у периоду 2016-2020.године, овде је ситуација знатно другачија него када су у питању привредна друштва, односно види се да је значајно већи број новооснованих него брисаних из регистра привредних субјеката.

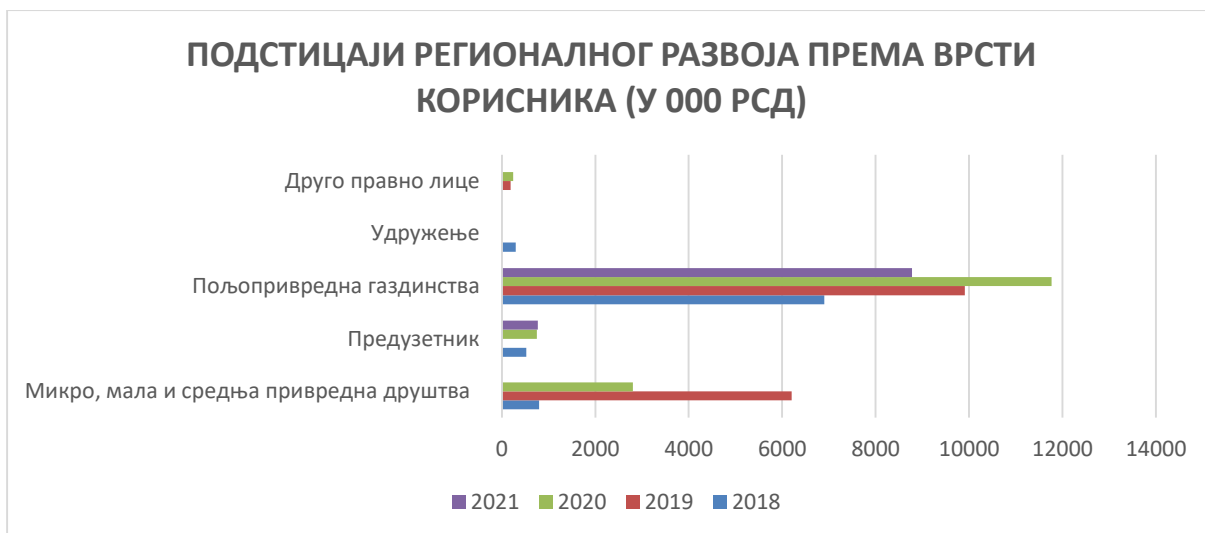
Слика 36 Подстицаји регионалног развоја у општини Медвеђа у периоду 2016-2020.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Медвеђа – мапе подстицаја – Укупни подстицаји регионалног развоја)

У периоду 2016-2020.година највећи износи подстицаја регионалног развоја су додељени 2019 и 2020.године, а најнижи 2017.године.

Слика 37 Подстицаји регионалног развоја у општини Медвеђа према наменама у периоду 2016-2020.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Медвеђа – мапе подстицаја – Подстицаји регионалног развоја према намени)

У посматраном периоду највећи износи подстицаја у општини Медвеђа били су усмерени на подстицање новог запошљавања што се може видети на слици 37.

Слика 38 Подстицаји регионалног развоја у општини Медвеђа према врсти корисника у периоду 2016-2020.година
(Извор: Агенција за регионални развој, Медвеђа – мапе подстицаја –Подстицаји регионалног развоја према врсти корисника)

Подстицаји регионалног развоја су у посматраном периоду највећим делом додељивана пољопривредним газдинствима а затим микро, малим и средњим привредним друштвима па так онда предузетницима.

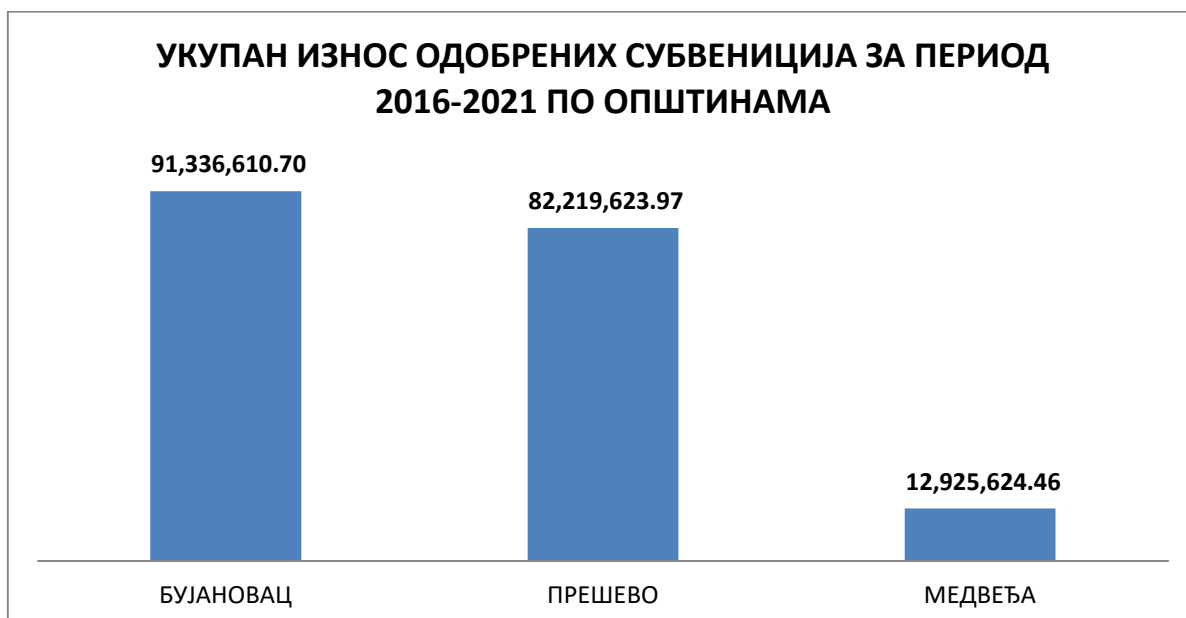
3. АНАЛИЗА СУБВЕНЦИЈА КООРДИНАЦИОНОГ ТЕЛА ВЛАДЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА ОПШТИНЕ ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА

Укупан износ субвенција у периоду 2016 – 2021 година намењен привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево Бујановац и Медвеђа износи 186.481.859,13 рсд.

Износ одобрених субвенција по годинама приказан је на слици 39.

Слика 39 Износ одобрених субвенција од стране Координационог тела Владе Републике Србије у периоду 2016-2021. (Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2016-2020)

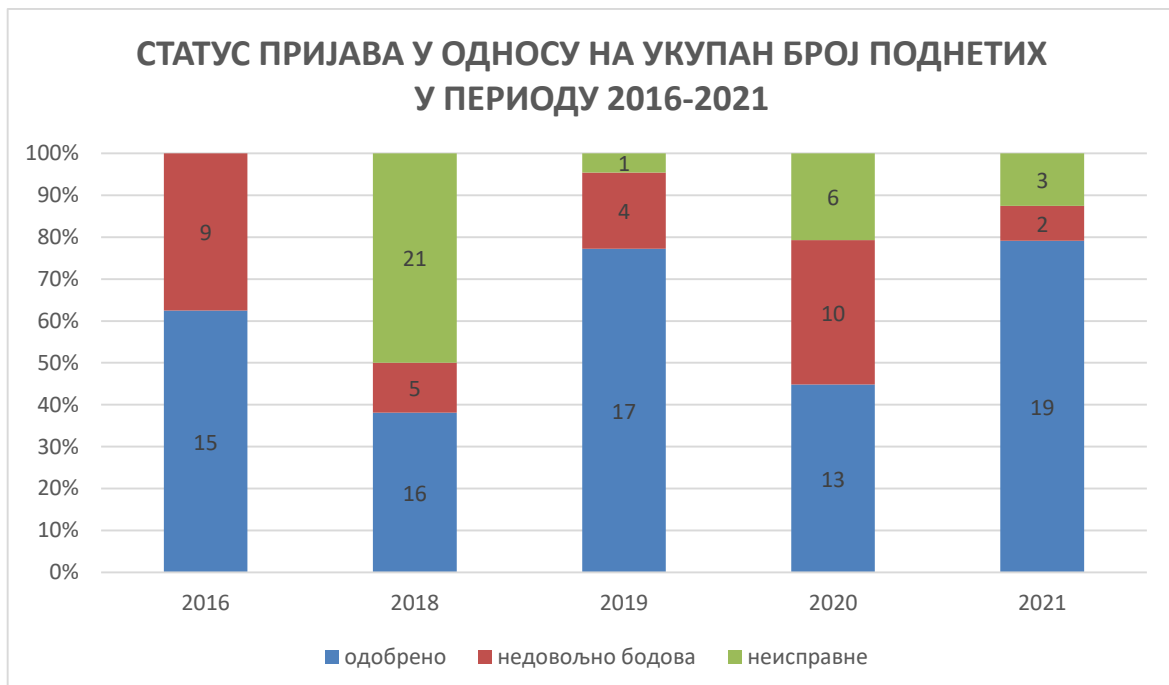
Слика 40 Укупан износ додељених субвенција по општинама за период 2012-2016 (Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2016-2020)

За посматрани период 2016-2021 година највећи износ субвенција је додељен привредним субјектима у Бујановцу (91.336.610,7 рсд), затим у Прешеву (82.219.623,97 рсд), а најмање у Медвеђи (12.925.624,46 рсд). Анализу пријава и статуса пријављених корисника се може видети са слике бр.41.

Слика 41 Број привредних субјеката који су се пријавили на конкурс, број одобрених субјеката, одбијени због недовољног бодова и одбијене због неисправне пријаве
(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2016-2020)

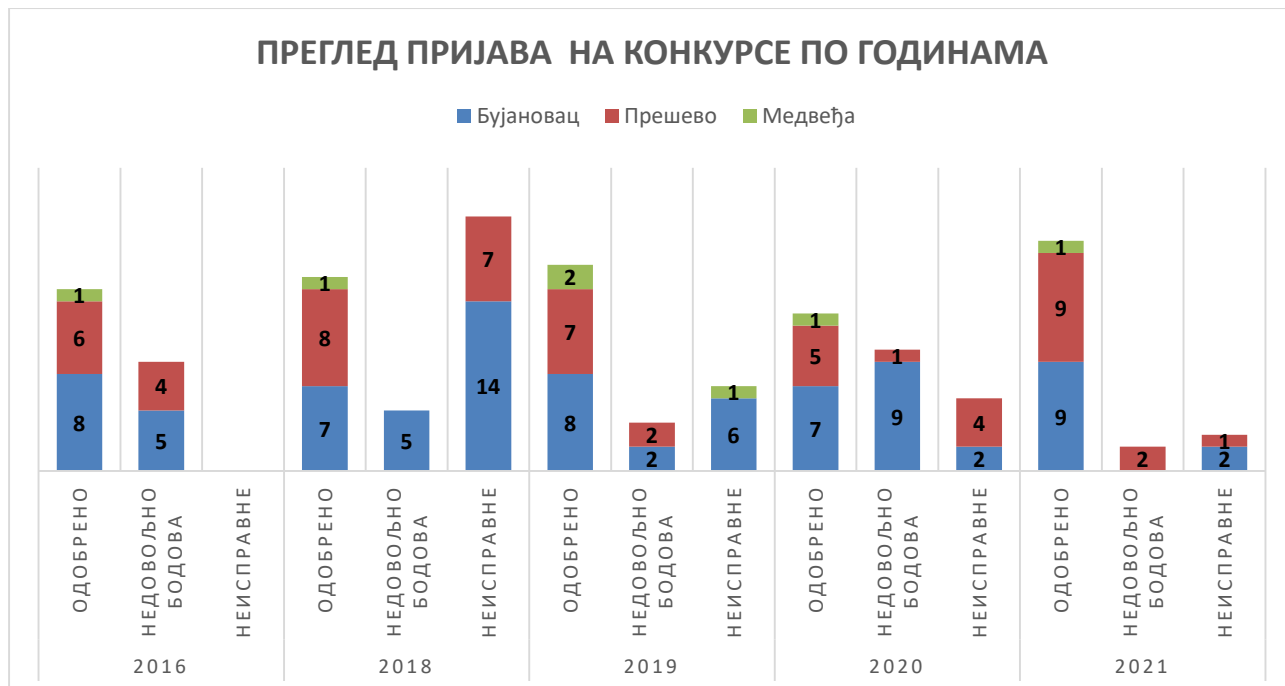
Сагледавајући податке са слике 41 уочљиво је да знатан број пријава не пролази на конкурс због недовољног броја бодова или су пријаве неисправне. Посебно се може уочити искакање у 2018.ој години, где су 50% пријава одбијене као неисправне, што је забрињавајуће. Интересантно је да број привредних субјеката којима су одобрена средства из године у годину задржава релативно исти тренд, са врло малим одступањима.

Слика 42 Статус пријава у односу на укупан број поднетих
(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2016-2020)

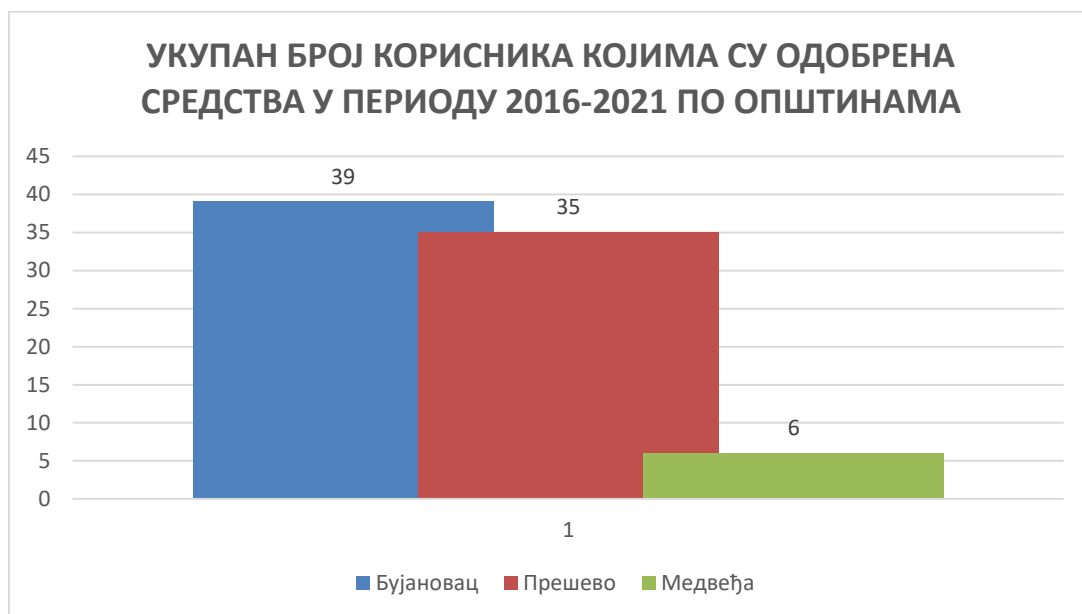
На слици 42 се јасно може видети статус пријава у односу на укупан број поднетих. Тако на пример може се уочити да је на конкурс из 2021.године од укупног броја достављених пријава скоро 80% од њих су одобрена средства. Такође слична ситуација је била и на конкурс из 2019.године. Оно што је

забрињавајуће је податак који се може уочити на кокурсу из 2018.године, а то је чињеница да су преко 50% од укупног броја пристиглих пријава оцењене као неисправне, што говори да привредни субјекти нису детаљно сагледали услове конкурса и нису адекватно попунили пријаву. Имајући у виду да буџет за бесповратна средства ограничен, самим тим и одређен број пријава је морао бити одбијен због недовољног броја бодова, а ово је највише изражено на конкурсима из 2016.године и конкурсима из 2020.године. Ове пријаве су оцењене као исправне, међутим због великог броја пријава које су освојиле већи број бодова, ове су морале бити одбијене.

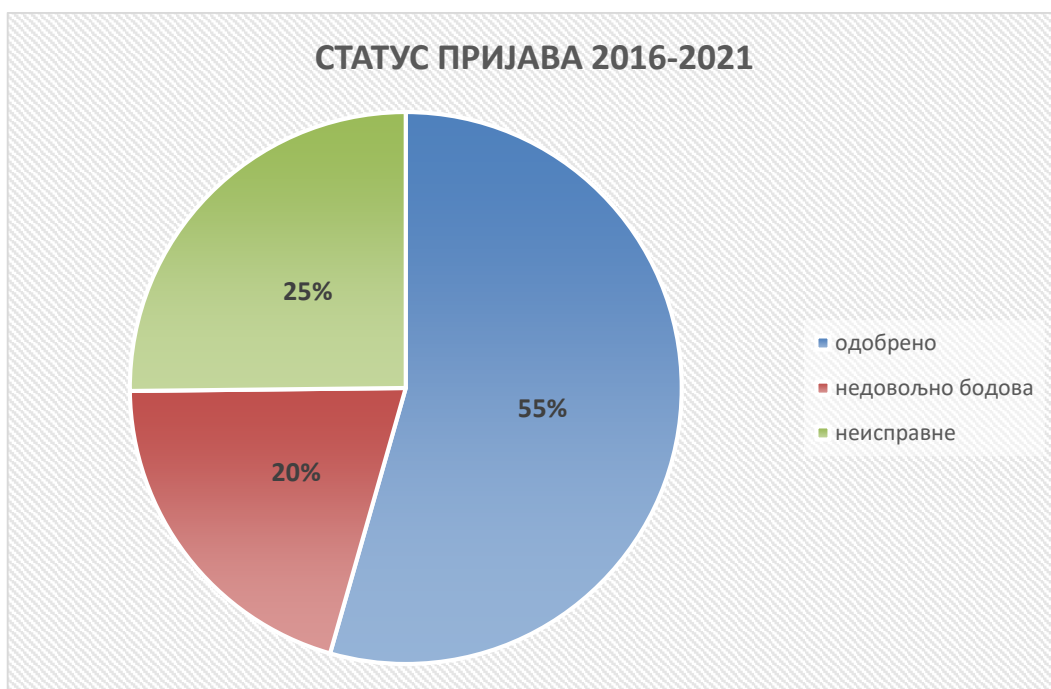

Слика 43 Број привредних субјеката по општинама којима су одобрене субвенције
(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2016-2020)

На слици 43 се јасно може видети број привредних субјеката којима су одобрене субвенције по општинама, док је на слици 6 приказан укупан број привредних субјеката којима су одобрена средства у периоду 2016-2021.година посматрано по општинама.

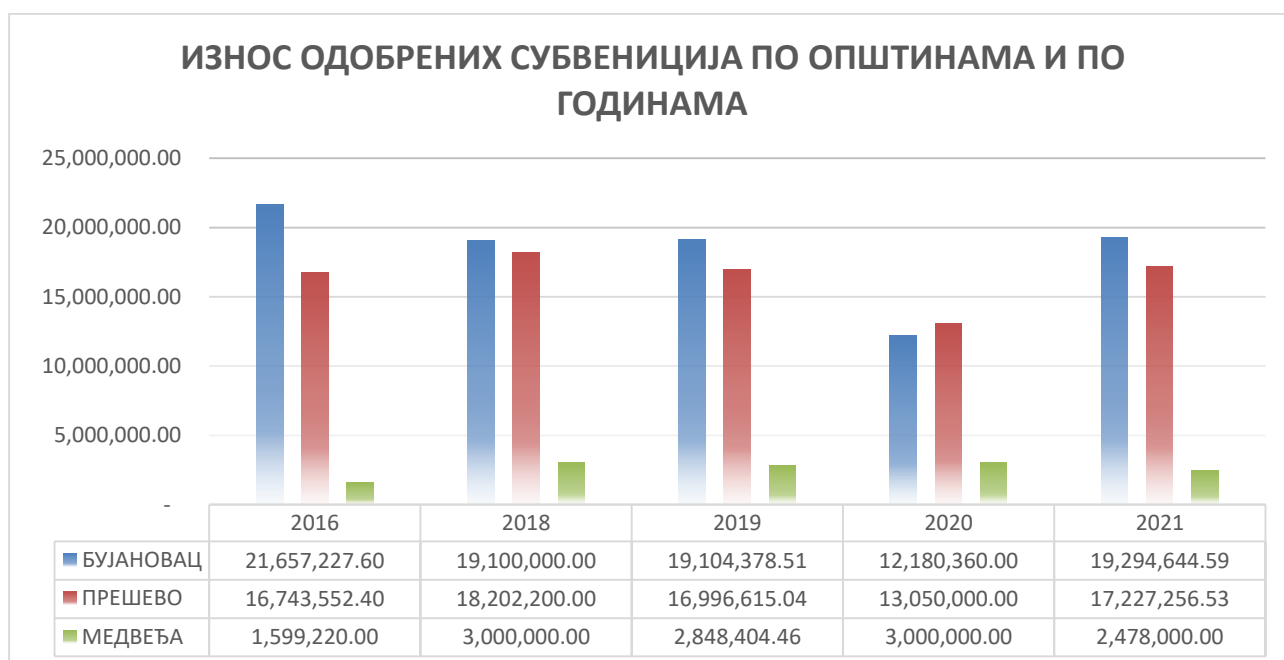
Слика 44
Укупан број привредних субјеката којима су одобрена средства у периоду 2012-2016 година по општинама
(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2016-2020)

Слика 45 Статус пријава у периоду 2016 – 2021 године

(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2016-2020)

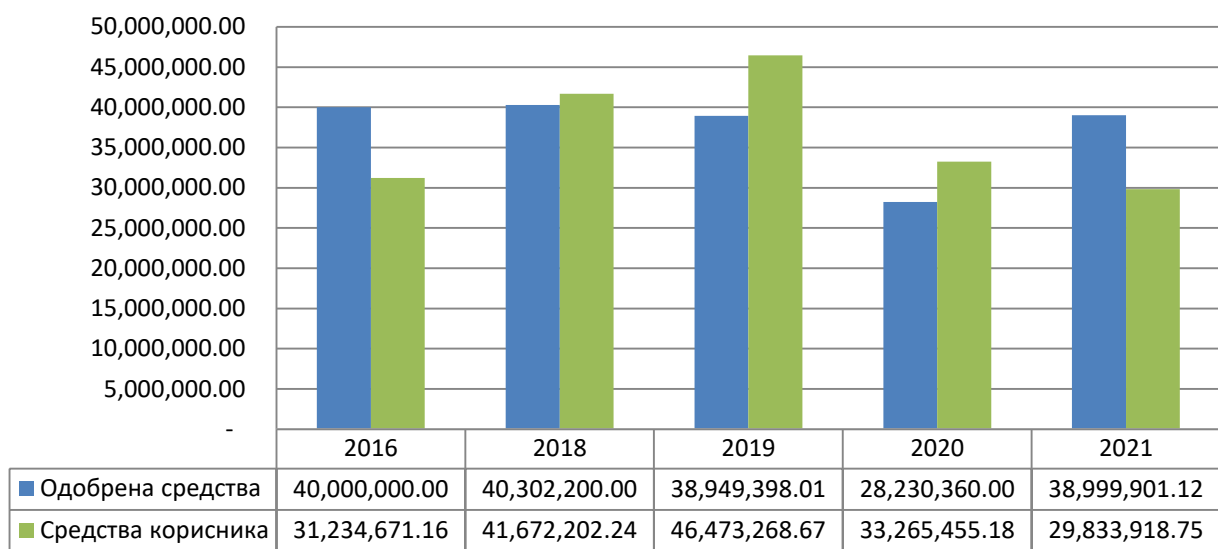
Од укупног броја поднетих пријава по расписаном конкурс за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 55% су одобрене, 25 % пријава су одбијене као неисправне а 20% пријава су биле исправне али са недовољно бодова.

Слика 46 Износ одобрених субвенција по општинама по годинама

(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2016-2020)

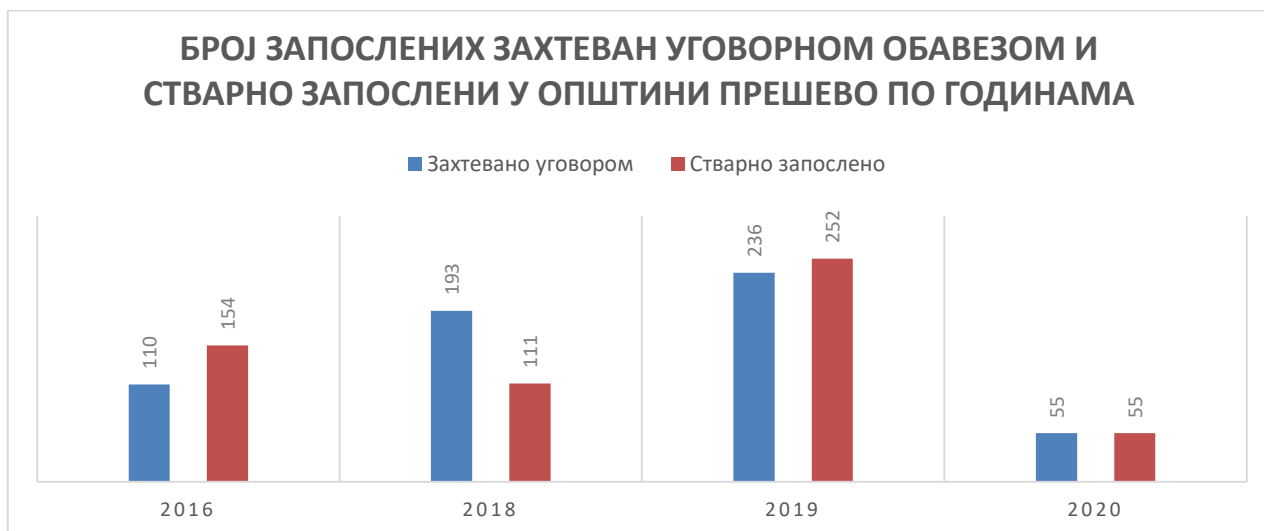
Највише одобрених средстава за посматрани период је отишло у општину Бујановац, затим у општину Прешево и општину Медвеђа. Поменути конкурсима су унапред одређени износи средстава који се додељују овим општинама, међутим у зависности од броја пријава долази до прерасподеле средстава између општина. У посматраном периоду највише расподела је ишло из средстава предвиђених за општину Медвеђа према привредним субјектима у Прешеву и Бујановцу.

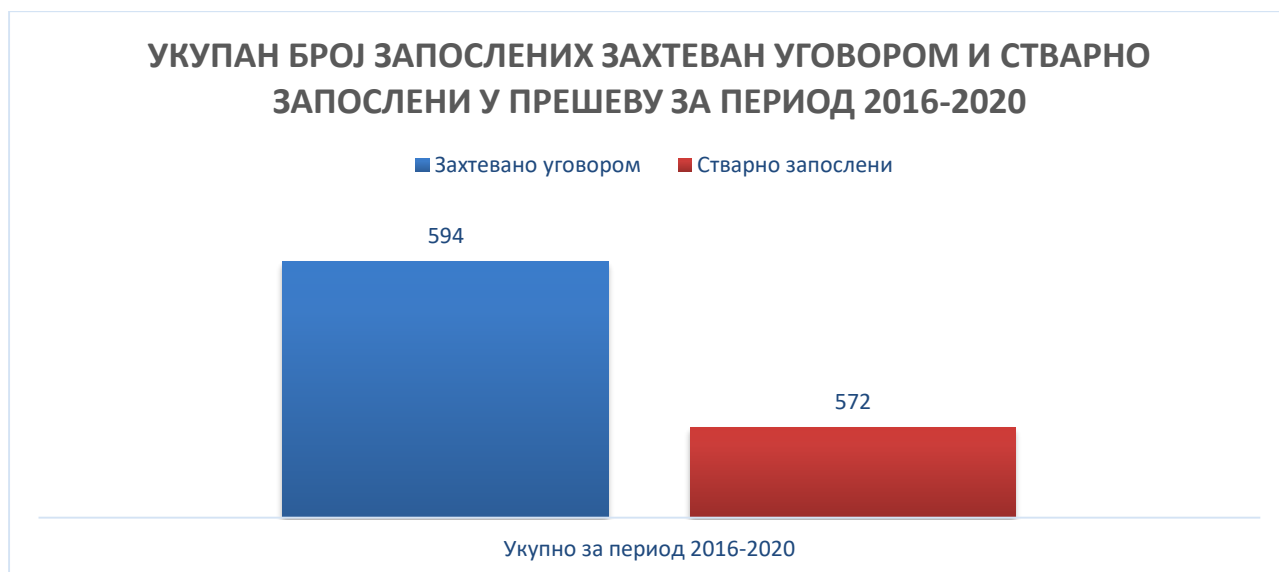
Слика 47 Износ одобрених субвенција и износ средстава обезбеђених од стране корисника по годинама
(Извор: Одлука о избору пријава за доделу средстава за субвенције привредним субјектима у приватном власништву у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа, 2016-2020, Појединачни уговори о додели средстава за субвенције)

4. АНАЛИЗА ЗАПОСЛЕНОСТИ У ОПШТИНАМА ПРЕШЕВО, БУЈАНОВАЦ И МЕДВЕЂА

Након потписивања уговора са Службом Координационог тела Владе Републике Србије, корисници средстава су поред набавке средстава за рад, имали обавезу да након одређеног времена повећају продају и производњу (најчешће 25-30%) али и да изврше повећање броја запослених у односу на број запослених који су имали у тренутку подношења пријаве.

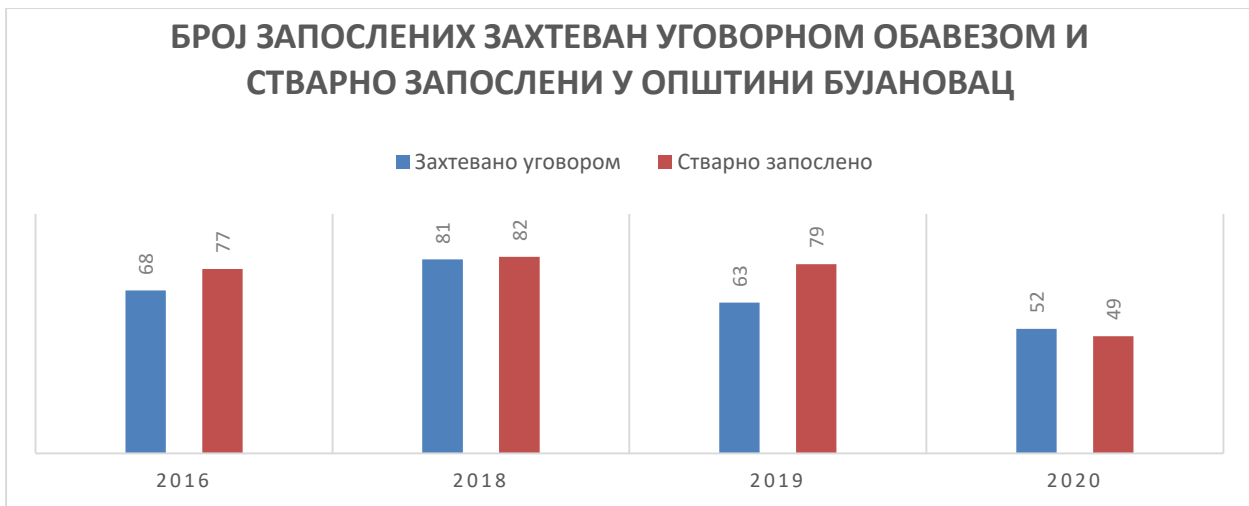

Слика 48 Број запослених захтеваних уговором и стварно запослени у општини Прешево по годинама (Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

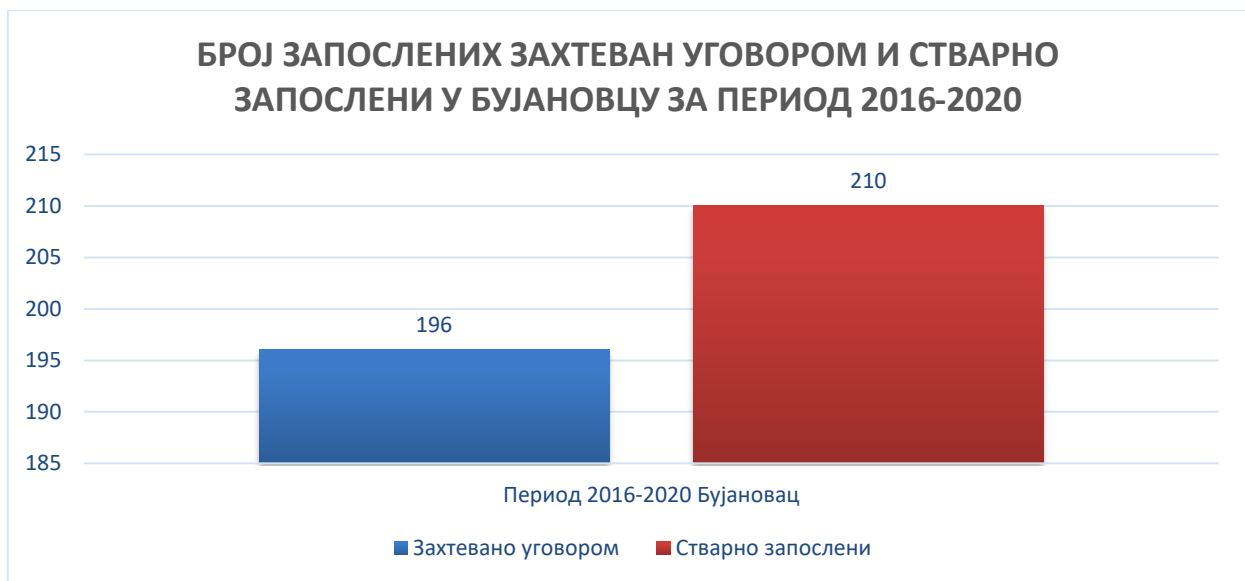
Слика 49 Укупан број запослених захтеван уговором и стварно запослен у општини Прешево у периоду 2016- 2021 (Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Упоређујући обавезу коју су корисници средстава за субвенције имали према Координационом телу Владе Републике Србије за општине Прешево, Бујановац и Медвеђа, уочава се да се је у укупном броју запослено мање него што је то било предвиђено појединачним уговорима закљученим са корисницима, односно није извршено потребно повећање броја запослених. Разлог овоме лежи у томе да је једно привредно друштво прогласило стечај и отпустило свих 97 запослених.

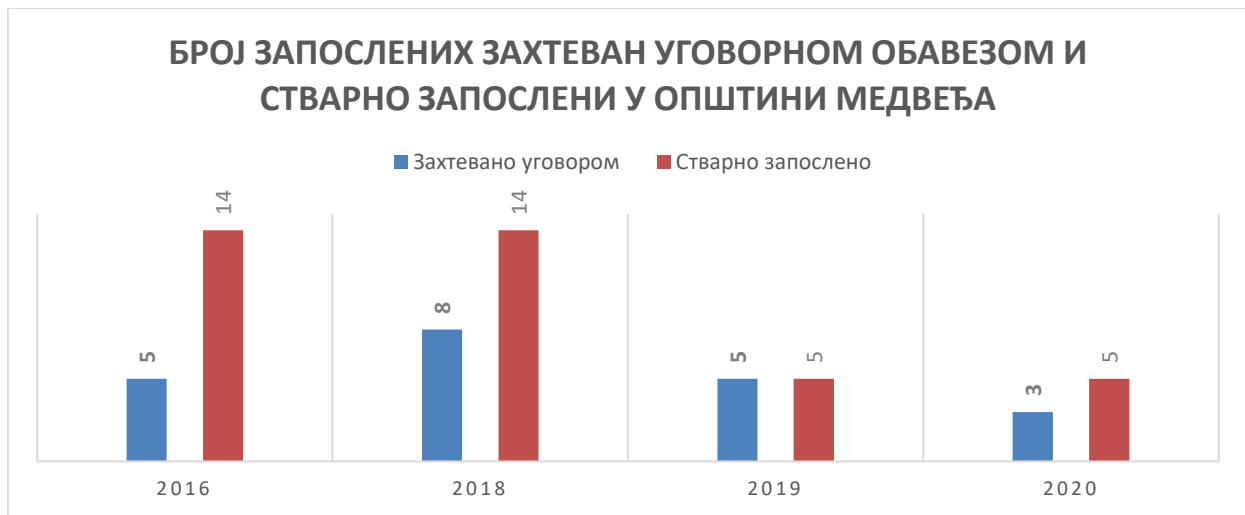
Слика 50 Број запослених захтеваних Уговором и стварно запослени у општини Бујановац 2016-2021
(Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Анализирајући стање испуњености уговора са корисницима средстава по питањима повећања броја запослених у општини Бујановац, уочава се да су корисници средстава којима су одобрена средства у 2016, 2018 и 2019.години повећали број запослених и више него што је то предвиђено уговорима са Координационим телом Владе Републике Србије, док корисници који су добили средства у 2020.ој години су у највећој мери овај услов испунили, што се може видети са слике 50.

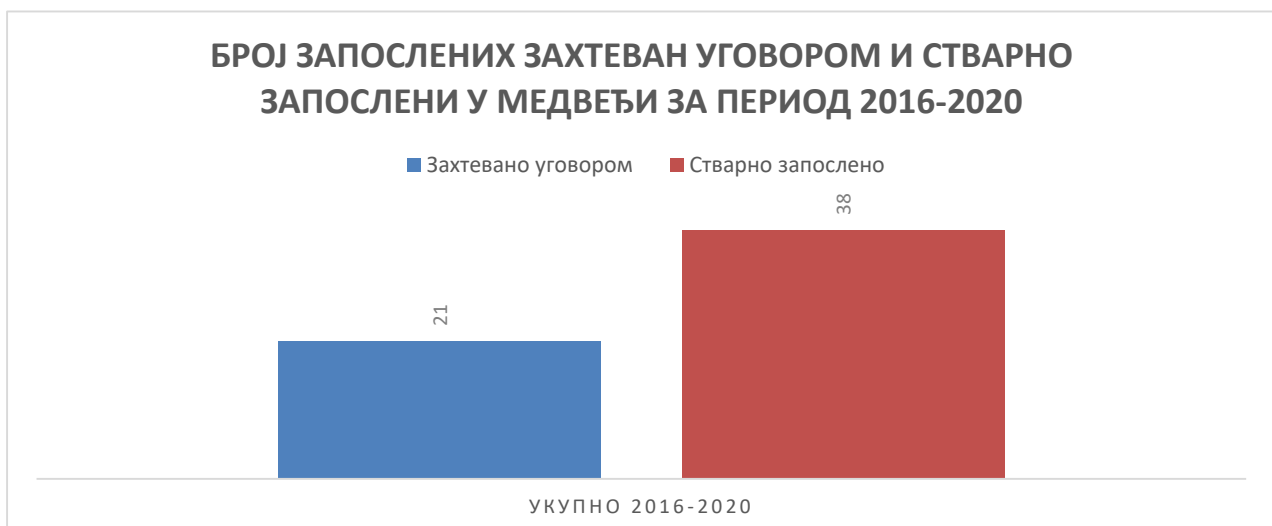
Слика 51 Укупан број запослених захтеваних Уговором и стварно запослени у општини Бујановац 2016-2021
(Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Сагледавајући укупно стање запослености за посматрани период 2016-2020.година, закључује се да су корисници средстава испунили ову уговорну обавезу, чак су запослили и већи број лица него што је то захтевано појединачним уговорима.

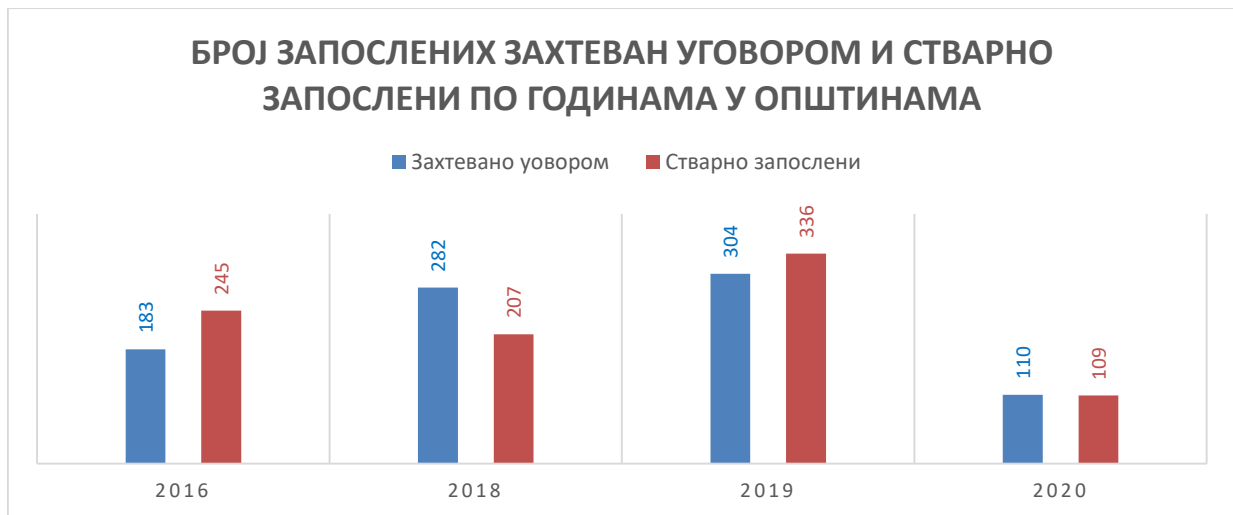
Слика 52 Број запослених захтеваних Уговором и стварно запослени у општини Бујановац 2016-2021
(Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Поређењем броја запослених захтеван уговором и стварним стањем запослених код корисника средстава у Медвеђим такође се може уочити да су сви корисници средстава запослили више радника него што је био услов појединачним уговорима. Највеће повећање запослених је код конкурса за субвенције из 2016 и 2018.године.

Слика 53 Укупан број запослених захтеваних Уговором и стварно запослени у општини Бујановац 2016-2021
(Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

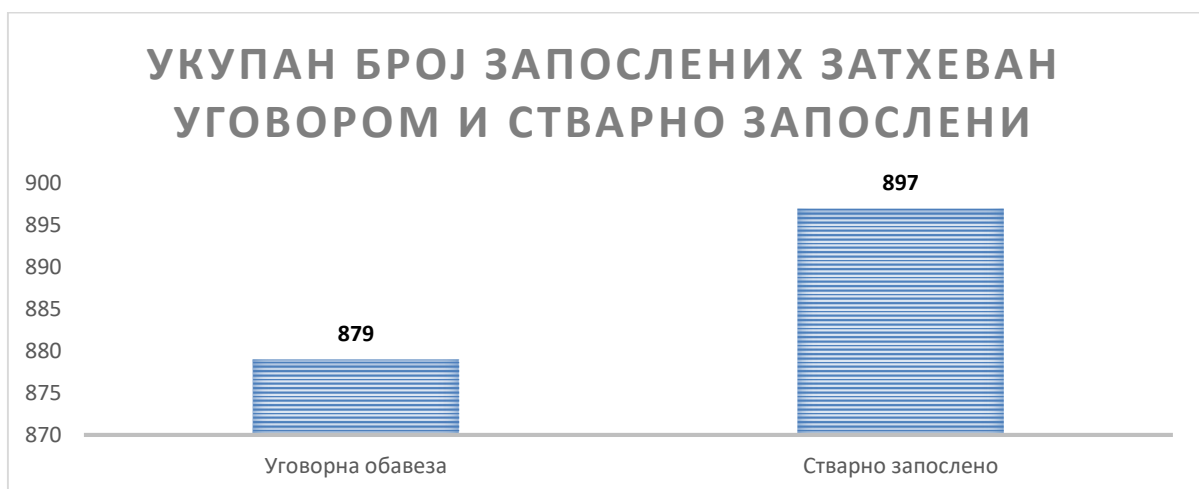
Сагледавајући укупан број новозапослених и број запослених захтеван уговором за период 2016-2020 у општини Медвеђа, види се да су корисници средстава испунили уговорну обавезу по питању повећања броја запослених, чак су и повећали број запослених за 80% више него што је то било предвиђено уговорним обавезама.

Слика 54 Укупан број запослених захтеваних уговором и стварно запослени у периоду 2016-2021 у свим општинама по годинама

(Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Из напред наведеног графика може се видети да је за посматрани период (2016-2020) тренд испуњавања уговорних обавеза по питању запошљавања нове радне снаге (повећања запослених радника) различит. У првој посматраној години, ако погледамо збирне резултате, привредни субјекти су у потпуности испунили овај део уговорних обавеза, док у 2018.години запослено мање него што је предвиђено уговором, док је у 2019 години више него што је предвиђено,

Слика 55 Укупно запослених захтеваних уговором и стварно запослени у периоду 2016-2021 у све три општине збирно

Извор: Појединачни уговори са корисницима средстава за субвенције, Извештаји са контроле на лицу места)

Глобално посматрано на укупном нивоу део уговорних обавеза је испуњен, односно део који се односи на повећање запослености, јер је уместо предвиђених 879 новозапослених радника, у 2020.години извршено повећање за 897 нових лица, односно за 18 запослених више него што су то захтевале уговорне обавезе.

5. ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА

За анализу финансијских резултата привредних субјеката у општинама Прешево, Бујановац и Медвеђа у периоду 2016-2021.година коришћени су доступни подаци из регистра финансијских извештаја (биланса стања и биланса успеха) Агенције за привредне регистре Републике Србије.

Анализа финансијских извештаја је вршена по годинама, затим по општинама у којима су додељене субвенције, за свако привредни субјект посебно.

За сваки привредни субјект вршена је анализа прихода, расхода и добити у периоду 2016-2020.године (где су постојали доступни подаци), са анализом кретања ових финансијских показатеља у односу на претходну годину пословања, и анализа кретања ових показатеља у односу на годину када су привредном субјекту додељена средства од стране Координационог тела Владе Републике Србије за општине Прешево, Бујановац и Медвеђу.

Такође сагледавани су следећи финансијски показатељи:

- **Ликвидност** као способност привредног субјекта да у кратком року измирује доспеле обавезе, како би предузеће остварило финансијску равнотежу. За ову анализу коришћен је рацио текуће ликвидности као један од најчешће примењиваних показатеља. Овим рациом се изражава способност предузећа да из текућих тј. краткорочних извора покрива обртна односно текуће обавезе. Показује са колико је динара обртних средстава покривен сваки динар краткорочних обавеза. Да би текућа ликвидност била на задовољавајућем нивоу неопходно је да рацио буде 2 или више, односно да однос обртних средстава и краткорочних обавеза буде у односу 2:1. Доња граница текуће ликвидности износи 1 док све испод овога се сматра да су предузећа неликвидна.
- **Економичност** - Због значаја економичности као једног од основних принципа пословања сваког предузећа, њена анализа, односно израчунавање показатеља економичности, је нужна претпоставка за сагледавање стања и успешности сваког пословног субјекта. Анализа економичности је веома важан сегмент анализе и њени показатељи су неопходни менаџменту за сагледавање нивоа успешности пословања. Ови показатељи би у сваком случају требали бити знатно већи од 1 јер би то значило да су приходи надмашили расходе и да се реализацијом пословних учинака остварује простор за проширену репродукцију, што је услов раста и развоја предузећа. Уколико би показатељ економичности био једнак 1, то би значило да се оствареним приходима покривају расходи, а што као резултат пословања није задовољавајући ниво
- **Рентабилност** - Квалитет пословања неког предузећа се изражава различитим категоријама, а једна од најзначајнијих је рентабилност или профитабилност. Рентабилност као економски принцип значи да се са што мање ангажованих средстава оствари што већа добит. Циљ сваког предузећа је да оствари што већи резултат, односно добит у односу на ангажована средства. Рентабилност је показатељ ефикасности управљања предузећем. Овај показатељ показује колико динара пословног добитка се оствари на 100 динара просечно ангажованих пословних средстава

5.1 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2016.ГОДИНИ

Код анализе економских показатеља привредних субјеката који су добили средства за субвенције у 2016. години, салгадавани су следећи показатељи:

- Повећање / смањење прихода у 2020ој у односу на 2016.годину
- Повећање / смањење расхода у 2020ој у односу на 2016.годину
- Повећање / смањење добити у 2020ој у односу на 2016.годину
- Ликвидност (рацио ликвидности) у 2020.ој години
- Економичност у 2020.ој години
- Рентабилност (стопа добитка) у 2020ој години.

	Приход	Расход	Добит	Ликвидност	Економичност	Рентабилност
ПРЕШЕВО						
НУРА	23%	26%	-133%	1,21	1,00	-0,49
ФЛУИДИ	1%	9%	-56%	1,58	1,06	5,96
ШЕРА	55%	58%	19%	1,95	1,05	4,89
МАЈ КОМ	-8%	-9%	145%	1,68	1,02	1,74
КЕРАМИКА	-20%	-25%	1021%	0,79	1,08	7,50
ЛИМАНИ	-26%	-15%	-89%	3,30	1,02	2,20
БУЈАНОВАЦ						
МИНОР КОМ	86%	108%	-55%	0,87	1,03	3,37
ЦОРНИЗА	129%	333%	-36%	0,48	1,18	15,56
УНИКАТ	190%	179%	3677%	1,25	1,04	0,00
ТЕРМОПАН ГЛАСС	183%	145%	6171%	1,13	1,16	14,11
ВЛЕЗРИТ ОСМАНИ	-45%	-47%	4%	0,97	1,10	8,71
ЛАБИ КОМЕРЦ	23%	19%	606%	0,71	1,04	4,22
МИС ОД						
НИКИ КОМ	112%	171%	-69%	4,72	1,04	3,57
МЕДВЕЂА						
МЕТАЛ БОЛЕ	138%	150%	-10%	1,31	1,03	2,83

За посматрани период код једне половине привредних субјеката у Прешеву којима су 2016.године додељене субвенције уочава се повећање прихода (1%-55%) али исто тако код истих привредних субјеката се уочава и повећање расхода у незнатном већем проценту. Код друге половине привредних субјеката који су добили субвенције се уочава смањење прихода у односу на 2016.годину када су добили средства, а такође у сличном односу долази и до смањења расхода код истих привредних субјеката.

Када су у питању привредни субјекти из Бујановца који су 2016.години добили средства за субвенције, ситуација је знатно повољнија. Наиме, ако изузмемо једног привредног субјекта за кога не постоје подаци у виду биланса успеха и биланса стања (МИС ОД), у општини Бујановац је само један привредни субјект који је добио средства, имао смањење прихода али и смањење расхода у односу на 2016.годину, када су додељена средства (ВЛЕЗРИТ ОСМАНИ). Сви остали привредни субјекти на територији општине Бујановац којима су одобрена средства су остварили повећање прихода у распну од 23%-190%.

Један привредни субјект из општине Медвеђа који је добио средства такође у 2020ој години забележио повећање прихода, али у нешто мало већој мери се код привредног субјекта бележи повећање расхода, што се резултира смањењем добити у односу на 2020.годину.

Посматрајући ове параметре, може се закључити да су привредни субјекти који су остварили повећање прихода у односу на 2016. годину када су им додељене субвенције, несумњиво и повећали продају, што је и била једна од уговорних обавеза корисника средстава.

Са друге стране када сагледавамо остале економске показатеље успешности предузећа (ликвидност, економичност и рентабилност) , стање није на завидном нивоу, имајући у виду да у општини Прешево само један привредни субјект (ЛИМАНИ) и један привреди субјект на територији општине Бујановац (НИКИ КОМ) има задовољавајући коефицијент ликвидности у 2020.ој години, тј способност да из краткорочних извора покривају текуће обавезе. У општини Прешево један привредни субјект је у 2020ој години пословао као неликвидан (Керамика) док су остали привредни субјекти у општини Прешево на самој граници ликвидности. Такође код привредних субјеката у општини Бујановац три привредна субјекта (МИНОР КОМ, ЦОРНИЗА, ВЛЛЕЗРИТ ОСМАИ и ЛАБИ КОМЕРЦ) су на крају 2020.године била неликвидна, док су остали на доњој граници ликвидности. МЕТАЛ БОЛЕ (Општина Медвеђа) је на крају 2020.године такође био на доњој граници ликвидности, тј способности да измирује текуће обавезе. Код свих привредних субјеката који су у 2016. години добили средства , коефицијент економичности се креће у распону 1-1,18 што говори да се оствареним приходима тек покривају расходи привредних субјеката, и да нема пуно простора, односно средстава за непредвиђене нове инвестиције и улагања. Стопа пословне добити (рентабилност) је код свих привредних субјекта, изузев код једног (НУРА) , у плусу, односно ови привредни субјекти остварују добитак на сваких 100 динара ангажованих средстава.

Слика 56 Економски показатељи привредних субјеката који су добили средства 2016

5.2 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2018.ГОДИНИ

Код анализе економских показатеља привредних субјеката који су добили средства за субвенције у 2018. години, салгедавани су следећи показатељи:

- Повећање / смањење прихода у 2020ој у односу на 2018.годину
- Повећање / смањење расхода у 2020ој у односу на 2018.годину
- Повећање / смањење добити у 2020ој у односу на 2018.годину
- Ликвидност (рацио ликвидности) у 2018ој и 2020.ој години
- Економичност у у 2018ој и 2020.ој години
- Рентабилност (стопа добитка) у 2018ој и 2020.ој години.

	Повећање / Смањење (%)			Ликвидност		Економичност		Рентабилност	
	Приход	Расход	Добит	2018	2020	2018	2020	2018	2020
ПРЕШЕВО									
МАЈАНЦА ПЛАСТ	57%	51%	129%	10,05	3,63	1,09	1,14	8,51	12,38
ТОБЛЕР СКЕЛЕ	-19%	-23%	169%	1,22	1,04	1,02	1,08	2,26	7,47
СЕЛМА КОМЕРЦ	81%	76%	-125%	3,24	1,65	0,98	1,00	-2,48	0,34
АГРО АДРИА	0%	-1%	15%	0,27	0,48	1,02	1,02	1,55	1,79
САБА БЕЛЧА	-25%	-24%	-86%	1,51	1,55	1,02	1,00	1,60	0,31
АЛУПЛАСТ ЕВРОПА	44%	48%	9%	4,69	1,30	1,11	1,08	10,12	7,66
ПЕКАРА ХАСИ	1%	-1%	52%	0,79	1,69	1,02	1,04	2,27	3,43
СЗР ЦЕНА	119%	143%	223%	1,34	0,77	0,77	0,70	-29,71	-43,82
САЛЛ ПАК	75%	39%	-418%	1,34	1,07	0,93	1,17	-7,81	14,19
Напомена:									
Последњи подаци за Тоблер скеле су из 2019.године, имајући у виду да је привредни субјект у 2020ој години прогласио стечај									
Референтни подаци за привредног субјекта Пекара Хаси , за које се вршило поређење су из 2019.године уместо из 2018, обзиром да привредни субјект пре овога није имао обавезу подношења финансијских извештаја									
БУЈАНОВАЦ									
АЛ ЕВРОПА	9%	9%	20%	1,21	1,11	1,03	1,03	2,70	2,96
КАРЛА	-96%	-96%	-100%	1,88	2,29	1,00	1,00	0,39	0,00
ЦАКИ БАУ	-14,99%	153%	195%	0,15	0,38	0,00	1,38	-138,2мил	27,34
ТОМИ ПЛАСТ	17%	18%	-36%	0,76	0,78	1,01	1,00	0,82	0,45
МАХАГОНИ	1%	-10%	137%	0,80	1,02	1,09	1,23	7,92	18,48
МЕДВЕЂА									
ЈАБЛАНИЦА ФРУИТ	6%	5%	24%	1,71	1,21	1,03	1,04	3,28	3,85

За посматрани период код 5 привредних субјеката (55%) у Прешеву којима су 2018.године додељене субвенције уочава се повећање прихода (1%-120%) али исто тако код истих привредних субјеката се уочава и повећање расхода у истом или чак већем проценту. Код 3 (22%) привредна субјеката који су добили субвенције се уочава смањење прихода у односу на 2018.годину када су добили средства, а један привредни субјект је задржао исти износ прихода као у 2018.години.

Када су у питању привредни субјекти из Бујановца који су 2018.години добили средства за субвенције, 3 привредна субјекта (60%) су имали повећање прихода у односу на 2018.годину у распону 1%-17% , док су два привредна субјекта (40%) имали смањење прихода у односу на 2018.годину (14,9% и 96%). У општини Медвеђа један привредни субјект који је добио средства за субвенције бележи благи раст прихода (6%) а исто тако и раст расхода (5%) али беелжи расд добити од 24% у односу на 2018.годину.

Похвално је да привредни субјект који бележи смањење прихода у односу на 2018.годину (ЦАКИ БАУ) и знатно веће расходе (153%) у односу на 2018.годину, у 2020ој години бележи пораст добити од 195%.

Посматрајући способност привредних субјекта да измирују доспеле обавезе, у 2020ој години само два привредна субјекта имају задовољавајући коефицијент ликвидности и то МАЈАНЦА ПЛАСТ из Прешева (3,63) и Карла из Бујановца (2,29). Поред Мајанца Пласт, шест привредних субјекта са територије општине Прешево који су добили средства са субвенције, у 2020 години бележе пословање на доњој граници ликвидности, док два привредна субјекта (АГРО АДРИА и СРЗ ЦЕНА) послују неликвидно, односно немају могућност да из краткорочних извора финасирају текуће обавезе. У општини Бујановац поред привредног субјекта Карла, два привредна субјекта су на граници да постану неликвидни и да се придруже преосталим привредним субјектима који су у 2020 неликвидни (ЦАКИ БАУ и ТОМИ ПЛАСТ). У општини Медвеђа привредни субјект је у 2018.години имао већи коефицијент ликвидности неког 2020.години, али је такође на доњој граници.

Анализирајући коефицијент економичности који се креће у распону 0,7 код привредног субјекта СЗР ЦЕНА из Бујановца па до 1,17 код привредног субјекта САЛЛ ПАК из Прешева, закључује се да привредни субјекти који су добили средства за субвенције 2018.године, у 2020 години оствареним приходима једва покривају настале расходе, односно да привредни субјект СЗР ЦЕНА не покрива настале расходе. Такође овај привредни субјект бележи негативну стопу пословне добити, односно на сваких 100 динара ангажованих средстава губи 43,82 динара.

Слика 57 Економски показатељи привредних субјекта који су добили средства 2018

5.3 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2019.ГОДИНИ

Код анализе економских показатеља привредних субјеката који су добили средства за субвенције у 2019. години, салгадавани су следећи показатељи:

- Повећање / смањење прихода у 2020ој у односу на 2019.годину
- Повећање / смањење расхода у 2020ој у односу на 2019.годину
- Повећање / смањење добити у 2020ој у односу на 2019.годину
- Ликвидност (рацио ликвидности) у 2019ој и 2020.ој години
- Економичност у у 2019ој и 2020.ој години
- Рентабилност (стопа добитка) у 2019ој и 2020.ој години.

	Повећање / Смањење (%)			Ликвидност		Економичност		Рентабилност	
	Приход	Расход	Добит	2019	2020	2019	2020	2019	2020
ПРЕШЕВО									
ЛЕСНА	-3%	-4%	40%	1,14	0,9	1,04	1,02	2,58	3,33
ДОДА	42%	42%	52%	5,18	4,76	1,02	1,02	2,11	2,25
ДРИЛОНИ	20%	7%	-61%	3,05	1,91	0,83	0,94	-20,16	-6,61
ВЕС ЛИМЕ	932%	393%	-105%	0,15	0,25	0,48	1,01	-108,11	0,54
ВИЈАТОР	2%	-8%	573%	1,28	1,74	1,02	1,12	1,61	10,65
МЕТАЛ ВМ	13%	2%	1487%	1,8	2,48	1,01	1,11	0,73	10,29
БУЈАНОВАЦ									
ВУКИ	-26%	-32%	-426%	1,75	2,93	0,99	1,07	-1,47	6,49
БИЦИ КОМЕРЦ	10%	13%	-29%	1,75	1,82	1,09	1,06	8,35	5,42
БАНСЕК 009	96,95%	-20%	-101%	0,22	0,05	0,41	1	-144	0,43
МАНАСИЈЕВИЋ	23%	30%	-32%	1,21	1,11	1,12	1,07	11,05	6,14
АЛТИНИ	-26%	-91%	-99%	0,73	0,77	1,23	10,02	18,66	0,24
МОБИ БЕКО	48%	42%	534%	0,4	0,55	1,01	1,05	1,09	4,67
ЕКО СТИЛ	-33%	-17%	-94%	0,57	0,66	1,27	1,02	21,28	1,93
МЕДВЕЂА									
СТОЈАНОВИЋ ОД	-33%	-35%	104%	2,15	10,7	1,01	1,05	1,43	4,38

Упоређујући у односу на 2019 годину 5 привредних субјекта из Прешева су имали увећање прихода у распону 2% до чак 932%, а само један привредни субјект (ЛЕСНА) је имала смањење прихода за 3%. У Бујановцу су четири привредна субјекта имала повећање прихода у односу на 2019 годину за 10%-96%, а такође четири привредна субјекта су имала пад прихода у односу на 2019 за 26%-33%. У општини Медвеђа привредни субјект који је добио средства за субвенције је имао смањен приход у односу на 2019 годину, сразмерно томе је имао и смањен расход, али је зато имао повећање добити за 104%.

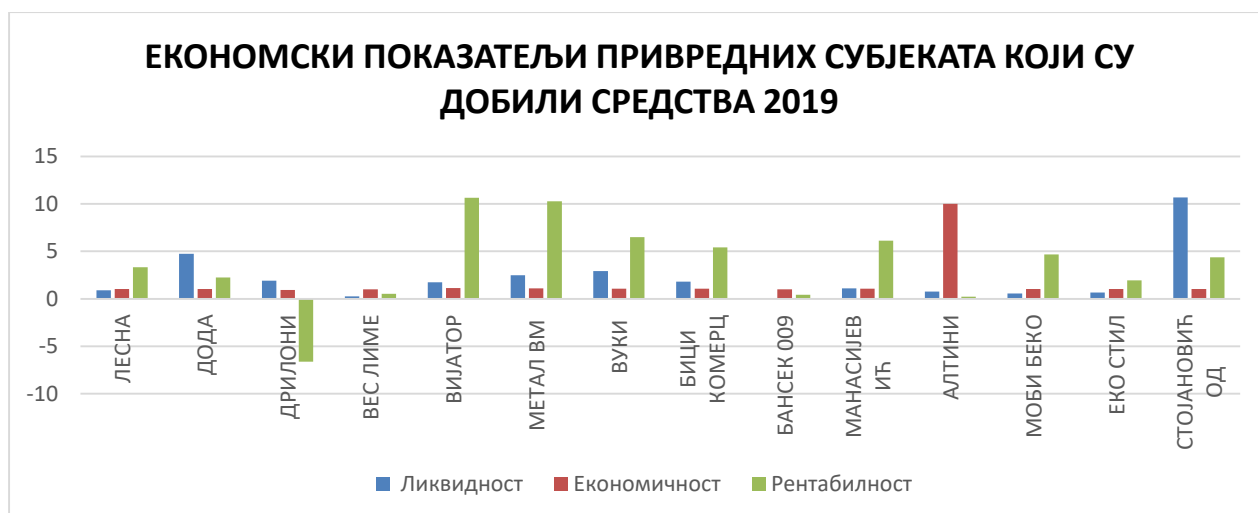
Посматрајући добит привредних субјеката могу се уочити велике осцилације које се крећу од драстичног увећања добити у односу на 2019 као што је то случај код МЕТАЛ ВМ из Прешева (1487%), ВИЈАТОР из Прешева (573%), МОБИ БЕКО из Бујановца (534%), до драстичног смањења добити као што је то случај код ВЕС ЛИМЕ из Прешева (105%), ВУКИ из Бујановца (426%), БАНСЕК 009 из Бујановца (101%), АЛТИНИ из Бујановца (99%) и ЕКО СТИЛ из Бујановца (94%)

Посматрајући способност привредних субјекта да измирују доспеле обавезе, у 2020ој години у Прешеву само два привредна субјекта имају задовољавајући коефицијент ликвидности и то ДОДА (4,76) и МЕТАЛ ВМ (2,48). У Бујановцу једино привредни субјект ВУКИ има задовољавајући коефицијент ликвидности (2,93), док од свих привредних субјеката која су добила средства у 2019.години, највећи коефицијент ликвидности има привредни субјект СТОЈАНОВИЋ ОД из Медвеђе .

Од посматраних привредних субјеката у Прешеви, два привредна субјекта су у 2020ој години била неликвидна, односно нису била у могућности да измирују доспеле обавезе, док су друга два привредна субјекта на доњој граници ликвидности. У општини Прешево су само два привредна субјекта на доњој граници ликвидности и то МАНАСИЈЕВИЋ (1,11) и БИЦИ КОМЕРЦ (1,82). Оно што је занимљиво да је добар део привредних субјеката који су добили средства у 2019.години имали знатно већи коефицијент ликвидности него што је то случај у 2020.ој години.

Код највећег броја привредних субјеката који су добили средства у 2019.години коефицијент економичности се креће у распону 0,94-1,12., што значи да ови привреди субјекти оствареним приходима из редовног пословања тек једва успевају да покрију расходе из пословања. Међу привредним субјектима који су добили средства у 2019.години, посебно се истиче АЛТИНИ из Бујановца код кога коефицијент економичности износи 10,2.

Највећу стопу пословне добити су у 2020ој години остварили привредни субјекти ВИЈАТОР (10,65) и МЕТАЛ ВМ (10,29) из Прешева, затим ВУКИ (6,49) , МАНАСИЈЕВИЋ (6,14) и БИЦИ КОМЕРЦ (5,42)из Прешева. Оно што је битно истаћи за овај показатељ, то је да су неки привредни субјекти који су имали негативну стопу пословне добити у 2019 години, у 2020ој години су забележили позитивну стопу. Пример овога је привредни субјект ВЕС ЛИМЕ који је у 2019 години имао стопу пословног добитка од -108,11 а у 2020 ој години 0,54. Ово значи да је привредни субјект у 2019ој години на ангажованих 100рсд корисник трошио 108,11 рсд, тачније морао је да додаје сопствена средства како би опстао.

Слика 58 Економски показатељи привредних субјеката који су добили средства 2019

5.4 АНАЛИЗА ЕКОНОМСКИХ ПОКАЗАТЕЉА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИ СУ ДОБИЛИ СУБВЕНЦИЈЕ У 2020.ГОДИНИ

Код анализе економских показатеља привредних субјеката који су добили средства за субвенције у 2020. години, салгадавани су следећи показатељи:

- Повећање / смањење прихода у 2020ој у односу на 2019.годину
- Повећање / смањење расхода у 2020ој у односу на 2019.годину
- Повећање / смањење добити у 2020ој у односу на 2019.годину
- Ликвидност (рацио ликвидности) у 2020.ој години
- Економичност у и 2020.ој години
- Рентабилност (стопа добитка) у 2020.ој години.

	Повећање / Смањење (%)			Ликвидност	Економичнос т	Рентабилнос т
	Приход	Расход	Добит	2020	2020	2020
ПРЕШЕВО						
ТЕРМОПАН ГЛАС	26%	15%	191%	1,13	1,16	14,11
ЗИЈА МАЛИЋИ	-11%	-12%	148%	1,79	1,03	2,62
АБИ КОМ	-4%	21%	-51%	0,31	1,22	17,96
МАЈ ПЛУС	-1%	-1%	10%	0,83	1,04	3,46
СТАНДАРД 93	177%	255%	-97%	0,62	1,00	0,21
НАТУРАЛ МАГИЦ	/	/	/	/	/	/
Напомена: За привредног субјекта НАТУРАЛ МАГИЦ не постоје финансијски извештаји како би се могла урадити анализа						
БУЈАНОВАЦ						
АРМА МИКС	-8%	-7%	-33%	0,50	1,03	2,77
ШЕРА	-14%	-17%	118%	1,95	1,05	4,89
ФЕНИКС ЦОНСТРУКЦИОН	260%	233%	291%	1,18	1,98	49,46
НУРА	-6%	-5%	-100%	1,21	1,00	/
ИСА ХАСАНИ	23%	77%	12%	4,66	3,07	21,61
Напомена: За привредног субјекта ИСА ХАСАНИ дати су резултати из 2019.године, имајући у виду да привредни субјект у 2020.години нема финансијске извештаје						
МЕДВЕЂА						
ВЕМА САВИЋ	175%	159%	-305%	0,88	1,03	2,71

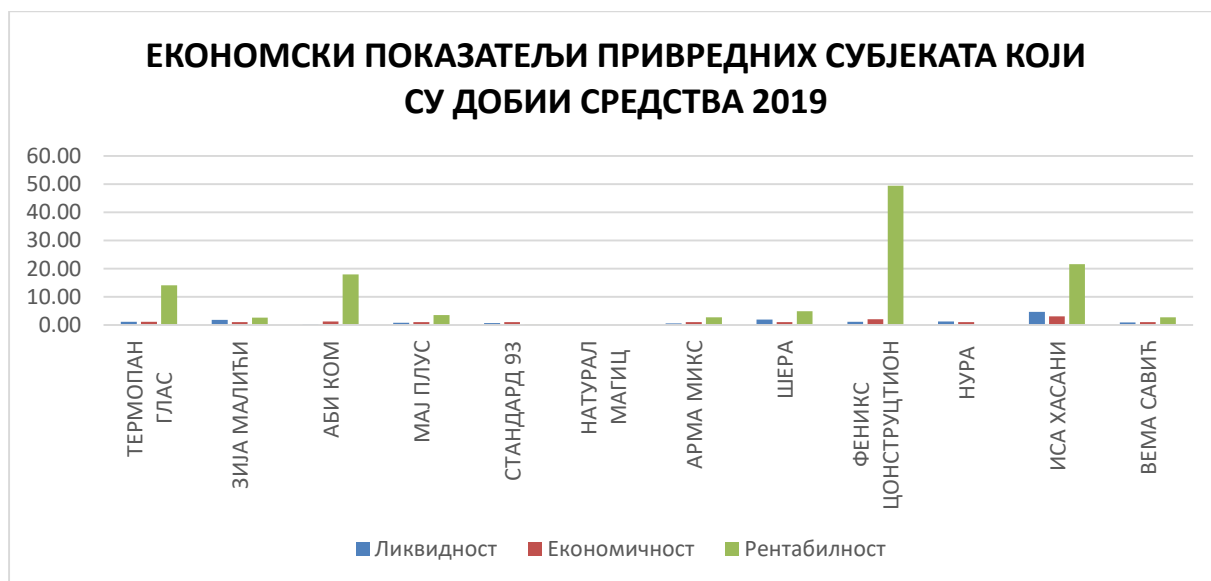
Упоређујући у односу на 2019 годину 2 привредна субјекта из Прешева су имали увећање прихода и то ТЕРМОПАН ГЛАС (26%) и СТАНДАРД 93 (177%), док су преостала три привредна субјекта имала самњени приход у односу на претходну годину. СТАНДАРД 93 је са повећањем прихода имао много веће повећање расхода, што је довело до смањења добити у односу на 2019 годину и то за 97%. Од посматраних 5 привредних субјеката у Прешеву три привредна субјекта су имала повећање добити у односу на 2019 годину, док су два привредна субјекта имала смањење. У Бујановцу највеће увећање прихода од продаје у односу на 2019 годину имао је привредни субјект ФЕНКС ЦОНСТРУКЦИОН и то за читави 260%, а такође и увећање добити у односу на 2019 за 291%. У општини Медвеђа привредни субјект ВЕМА САВИЋ бележи пораст прихода за 175%, али такође са друге стране бележи се и значајан пораст расхода, па с тим у вези долази до смањења добити у односу на 2019.годину.

Анализирајући ликвидност као економског показатеља, а према подацима наведеним у табели може се уочити да пет привредних субјеката који су добили средства за субвенције на доњој граници ликвидности, односно да су такође и пет привредних субјеката неликвидни на крају 2020

године. Једини привредни субјект који има задовољавајући коефицијент ликвидности је ИСА ХАСАНИ (4,66), уз напомену да су подаци за овог привредног субјекта из 2019.године, обзиром да привредни субјект у 2020 нема финансијске извештаје. Из тог разлога се може видети да су подаци за овај привредни субјект, тачније резултати анализе знатно бољи од осталих привредних субјеката.

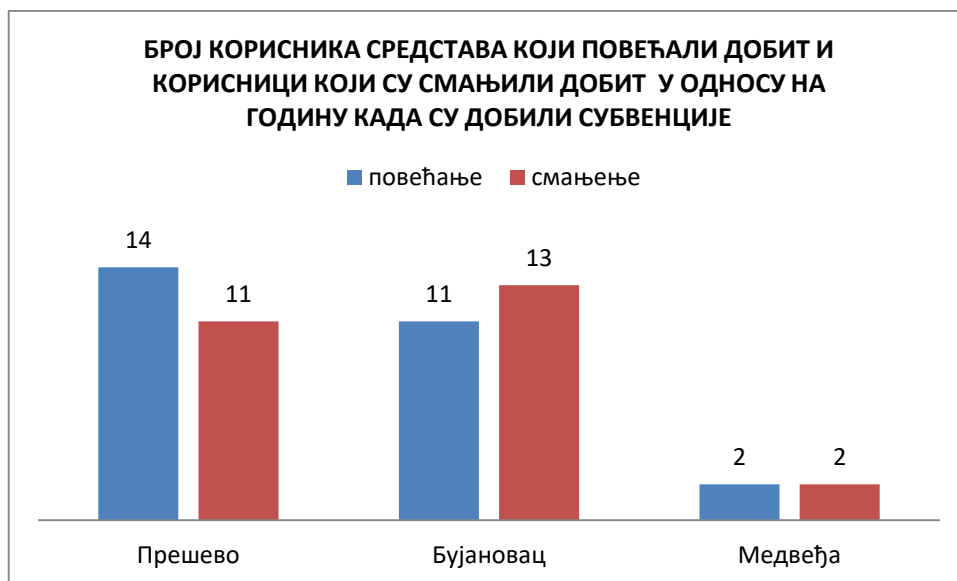
Готови сви привредни субјекти који су добили средства у 2020 години, успевају да једва покрију расходе оствареним приходима, имајући у виду да је коефицијент економичности у распону 1-1,98, ако изуземо ИСА ХАСАНИ (3,07).

Анализирајућу стопу пословне добити код привредних субјеката који су у 2020ој добили средства, сви привредни субјекти имају задовољавајућу стопу пословен добити, односно сви су профитабилни. Овде се највише истиче ФЕНИКС ЦОНСТРУКЦИОН из Бујановца са чак остварених 49,46 динара на 100 ангажованих средстава предузећа.

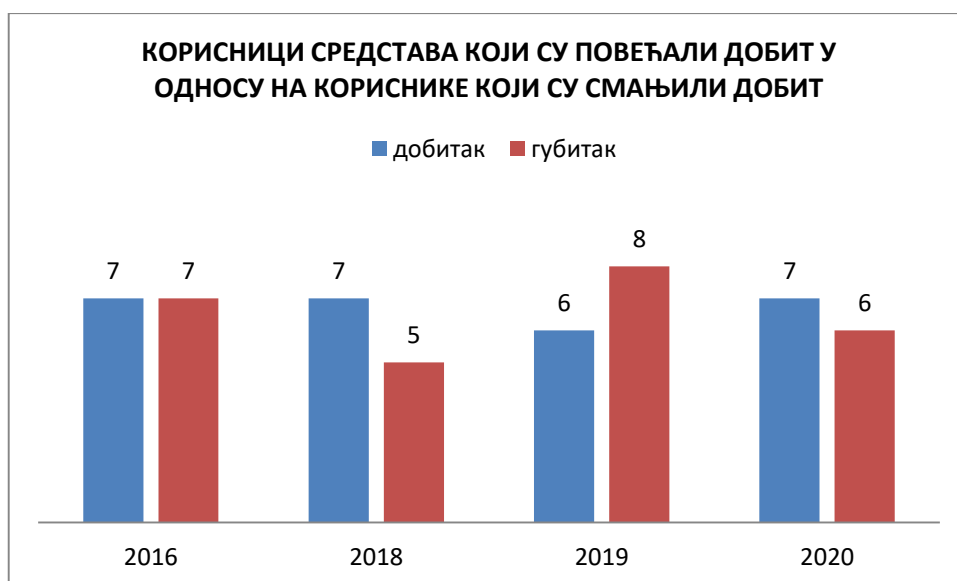
Слика 59 Економски показатељи привредних субјеката који су добили средства 2019

6. АНАЛИЗА ПОСЛОВАЊА ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА КОЈИМА СУ ДОДЕЉЕНА СРЕДСТВА У ПЕРИОДУ 2016-2020

Слика 60 Укупан број корисника средстава у периоду 2016-2020.година који су повећали добит и корисници који су смањили добит у односу на годину када су добили средства, посматрано по општинама

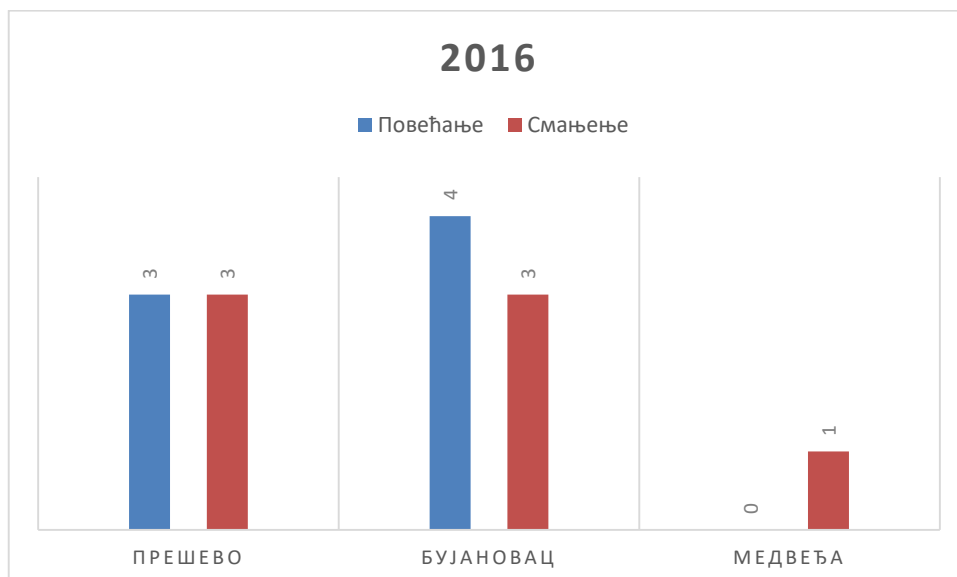
Посматрано по општинама за период 2016 – 2020 година уочава се 56% привредних субјеката у Прешеву, 45,8% привредних субјеката у Бујановцу и 50% привредних субјеката у Медвеђи остварило повећање добити у односу на годину када су им додељена средства.

Слика 61

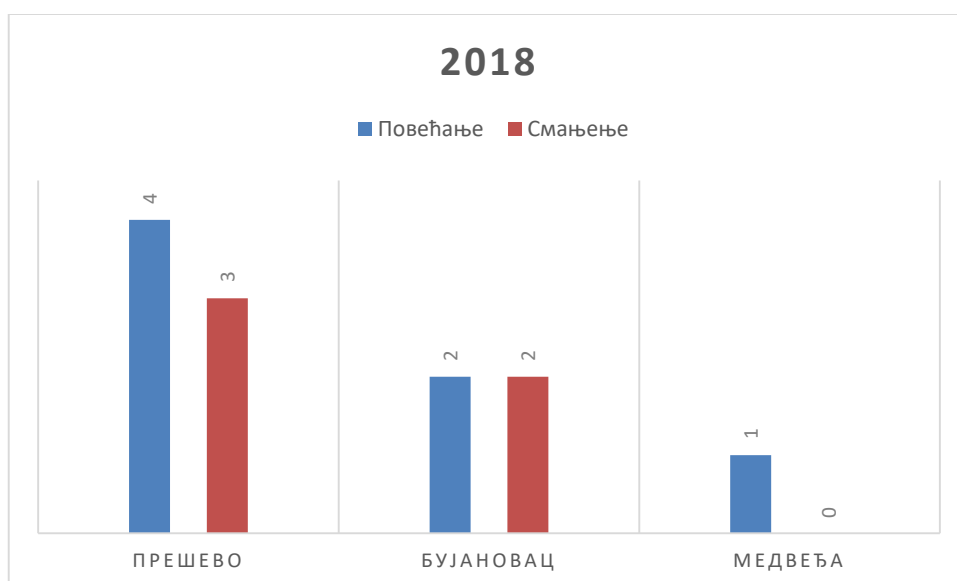
Укупан број корисника средстава у периоду 2016-2020.година који су повећали добит и број корисника средстава смањили добит посматрано по годинама

Даљом анализом ових података, односно рашчлањавањем по годинама када су корисници остварили право на подстицајна средства уочава се да је број корисника који су имали повећање добити у односу на годину када су добили субвениције мањи једино код корисника средстава из 2019.године, где се види да је 8 корисника имало смањење добити а свега шест корисника средстава имало повећање добити. Посматрајући стање код осталих година ситуација је другачија где је број привредних субјеката који су остварили повећање добити исти и већи од броја корисника који су имаи смањење добити.

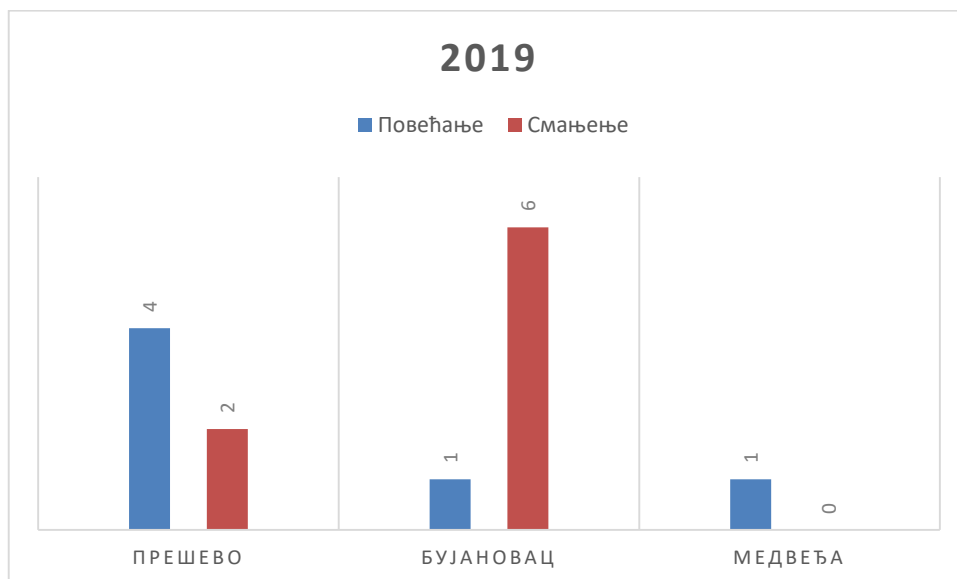
Слика 62 Упоредни преглед броја корисника средстава који су добили средства у 2016 години а који су повећали добит и корисници средстава који су смањили добит посматрано по општинама

Посматрајући кориснике који се остварили право на субвенције у 2016.години, на крају посматраног периода тј. у 2020.години, чињенично стање показује да је у Пршеву и Бујановцу већина корисника имала повећање добити, док привредни субјекат у Медвеђи након посматраног периода послује смањењем добити.

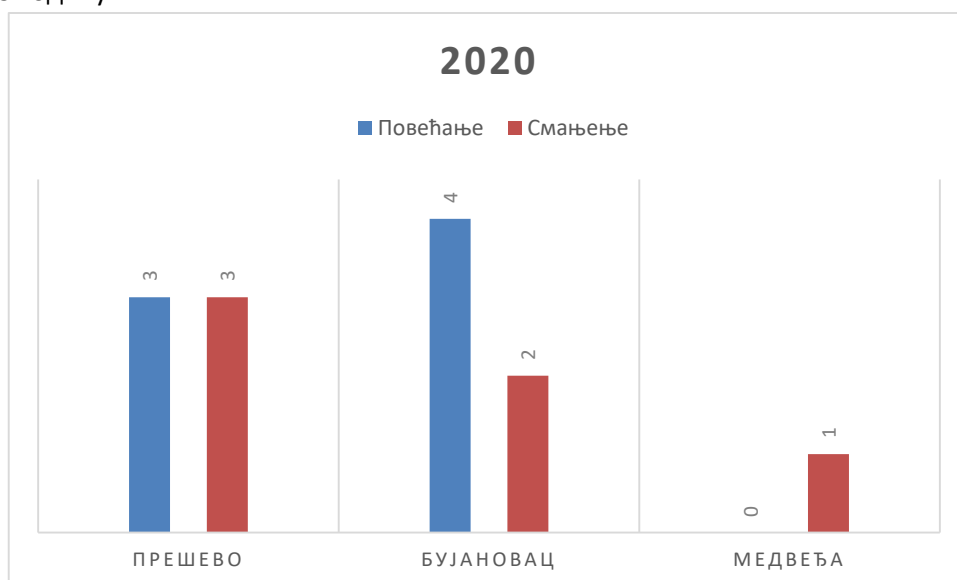
Слика 63 Упоредни преглед броја корисника средстава који су добили средства у 2018 години а који су повећали добит и корисници средстава који су смањили добит посматрано по општинама

Код корисника средстава који су остварили право на субвенције у 2018.години, на крају посматраног периода (2020.године) уочава се да је у општини Пршево чак 57% корисника средстава повећало добит, у Бујановцу 50% а у општини Медвеђа чак 100% корисника.

Слика 64 Упоредни преглед броја корисника средстава који су добили средства у 2019 години а који су повећали добит и корисници средстава који су смањили добит посматрано по општинама

Код корисника средстава који су добили субвенције у 2019.години, у општини Прешево 66% корисника је забележило повећање добити у односу на годину добијања средстава, у општини Медвеђа 100% (1 корисник средстава) док је у Бујановцу 85,7% корисника имало смањењ добити у односу на 2019.годину.

Слика 65 Упоредни преглед броја корисника средстава који су добили средства у 2020 години а који су повећали добит и корисници средстава који су смањили добит посматрано по општинама

Код корисника средстава којима су одобрене субвенције у 2020.години на крају посматраног периода (2020.године) у општини Прешево 50% корисника средстава бележе повећање добити у односу на претходну годину, у општини Бујановац 60% корисника бележи губитак, док у општини Медвеђа једини корисник коме су одобрена средства у има смањену добит у односу на претходну годину.

7. ПРЕДЛОГ МЕРА ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА

- Приликом преиспитивања пријаве привредног субјекта потребно је извршити детаљну анализу финансијских извештаја (биланса стања и биланса успеха), и посебну пажњу обратити на тренд финансијских показатеља у претходне три године (посебно приходе и расходе и њихову структуру)
- Можда је потребно од привредних субјеката приликом конкурисања уз пријаву тражити да ураде и доставе детаљну SWOT анализу како би се на основу ње могла произвести

права стратегија будућег пословања, али и детаљно преиспитале снаге и слабости унутар привредног субјекта, као и да се препознају шансе и претње из окружења а које могу да утичу на пословање привредног субјекта.

- Дефинисати критеријум повећања броја запослених сразмерно износу одобрених средстава,
- За број запослених у тренутку подношења пријаве, потребно је узети највећи број запослених са плаћеним порезима и доприносима у последњих 6(шест) месеци.
- Код корисника средстава треба поваћати одговорност за поштовање времена и припремљеност за контролу.
- Приспитати могућност да за додељена подстицајна средства корисници средстава купују само нову опрему и средства за рад.
- Интезивирати активности у привредним субјектима из области безбедности и здравља на раду:
 - Обука послодаваца за самостално обављање послова безбедности и здравља на раду (за послодавце који имају до 20 запослених, а баве се непроизводном делатношћу)
 - Обука запослених у привредним субјектима за безбедан и здрав рад
 - Припремне обуке за полагање стручног испита за обављање послова Лица за безбедност и здравље на раду
 - Обезбедити да привредни субјекти испуне обавезе које проистичу из Закона о безбедности и здравља на раду (Акт о процени ризика за сва радна места у радној околини, вођење евиденција из области безбедности и здравља на раду...)
- Спроводи активности у привредним субјектима из области система менаџмента
 - Упознавање привредних субјеката са значајем имплементације међународних стандарда као једног од битних услова конкурентности како на домаћем тако и на међународном тржишту
 - Упознавање привредних субјеката са захтевима међународних стандарда за системе менаџмента (систем менаџмента квалитетом, систем менаџмента заштитом животне средине, систем менаџмента здрављем и безбедношћу на раду, систем менаџмента енергијом, систем менаџмента безбедности хране...), а све у циљу повећања ефикасност пословања.

Анализу урадио:

Проф.др Зоран Пуношевац